ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ ГАЗЕТАСИ

ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1996 йил 11 октябрь ЖУМА № 78 (5.750) сотувда эркин нархда

МУАССИСЛАР ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ВАЗИРЛИГИ, «ЎЗМЕВАСАБЗАВОТУЗУМСАНОАТ» УЮШМАСИ

ПАХТАМИЗ ШУҲРАТИ БАЛАНД, ИСТИҚБОЛИ ПОРЛОҚ

Пахта мустақил Ўзбекистонимизнинг катта бойлиги. Бободеҳқон заҳматли меҳнатининг маҳсули бўлмиш бу бебаҳо хом ашё жаҳон бозорида ҳамиша харидоргир. Шоядки, Бўз пахта тозалаш корхонаси янги мавсум бошланиши биланоқ хориждан буюртма олди. Америка Қўшма Штатларининг «Денавант» фирмаси буюртмасига кўра 1996 йил ҳосили ўта сифатли толасининг дастлабки тонналари океан ортига жўнатилди. Бебаҳо неъмат она-Ватанимизни гуллаб-яшнатиш, халқ турмуш шароитини яхшилаш, мустақиллигимизни мустаҳкамлашдек бебаҳо ишга хизмат қилмоқда. Ваҳоланки, собиқ Иттифоқ даврида дабдабабозлик, шиорбозлик кучайтирилиб, деҳқоннинг қўйини пуч ёнғоққа тўлғазиб келинди. Тонналар кетидан қувилиб, сифат билан қизиқилмади. «Ҳосилнинг сўнгги мисқолигача йиғиштириб оламиз!» дея қор-ёмғирлар остида ишланди. Таажжубки, йил-ўн икки ой тиним билмаган заршуноснинг бири-икки бўлмади, қишлоқларимизнинг қашшоқлигича қолди.

Яна ҳам ачинарлиси шуки, оқ олтин етиштирган Ўзбекистон ҳосил савдосида четдан туриб бўлса-да қатнашмаган. Демак, бебаҳо бойлик кимларгадир қушқўллаб топширилган, унинг фойдасию ҳузурини бошқалар кўришган...

Мустақиллик шарофати туфайли деҳқон кўкрагига шамол тегди. У ўз ерининг, маҳсулотининг ҳақиқий эгасига айланди. Истиқлолимизнинг беш йили мобайнида пахтачилик соҳасини ривожлантиришнинг стратегияси қайта кўриб чиқилди. Бундан муддао янги илғор технологиялардан фойдаланиб, тола етиштиришнинг энг мақбул ҳажмини сақлаб қолган ҳолда пахта яккаҳокимлигини тугатишдан иборатдир. Зеро, мамлакатда мувофиқлаштирилган аграр сиёсатни ўтказиш — пахта етиштиришни барқарор қилиш 1,3 миллион тонна рақобатбардошли тола ишлаб чиқариш имконини берди.

Бизнинг пахтамиз Европада етакчи ўринни эгаллаб, АҚШ бозорига чиқиб олди. Мамлакатимиз 1992 йили пахта бўйича халқаро маслаҳат қўмитасига аъзо бўлганлиги фойдаланилмай келинаётган имкониятларни ишга солишда муҳим аҳамият касб этмоқда. Республика ҳукумати ҳамкору ҳамжиҳатликда пахта ҳосилдорлигини ошириш, тола сифатини яхшилаш, юқори сифатли уруғлик етиштиришни кўпайтириш ва шу йўл билан уруғлик маданиятини ошириш, экинларни суғоришда оби ҳаётни тежаш, атроф муҳитни соғломлаштириш, экология вазиятини яхшилаш каби ўта долзарб масалаларга алоҳида эътибор бериб келмоқда. Мақсадга эришиш йўлида аниқ тадбирлар амалга оширилаяпти.

Энг яхши ишлардан яна бири машинасозликни ривожлантириш мақсадида жаҳондаги эътироф этилган етакчилар билан биргаликда куч-ғайратларни бирлаштириш йўлидаги саъй-ҳаракатлардир. Айниқса, Американинг «Кейс» фирмаси билан ҳамкорлик деҳқончилик маданиятини ва самарадорлигини ошириш, ҳосилни қисқа муддатда саранжомлаб олиш имконини беряпти. Ғаллачилик, шоличилик, пахтачиликда ўзининг энг афзал томонларини намоён этган қудратли «Кейс»лар деҳқонларимизнинг ҳақиқий мададкорига айланди.

Оқ олтин замонамизда етиштирилаётган маҳсулотларнинг энг муҳимидир.

— Биз пахта савдосида Ўзбекистоннинг ўрнини сақлаб туриш ва мустаҳкамлашни асосий вазифа деб биламиз, — дея таъкидлади ҳурматли Президентимиз Ислом Абдуғаниевич Каримов пахта бўйича халқаро маслаҳат қўмитасининг 55-ялпи мажлисида сўзлаган нутқида. — Биз Ўзбекистон пахта толасини экспорт қилиш бўйича жаҳонда эгаллаб турган иккинчи ўринни сақлаб қолишга қатъий аҳд-паймон қилганмиз.

Шу улуғ мақсадга эришишда пахта таснифи, маркетинг борасидаги илғор усуллар тобора кенгроқ қўлланилаяпти. Хўжаликларнинг раҳбару мутахассислари қишлоқ хўжалиги маданиятини ошириш учун астойдил ҳаракат қилишмоқда. Улар ҳар бир ишнинг мезони олинадиган даромад — соф фойда эканлигини яхши таъкидламоқдалар. Энди бутун диққат-эътибор эртаги ва юқори сифатли ҳосил йиғиштириб олишга қаратилган.

Тармоқда ҳисоб-китобни пухта йўлга қўйиш, қуёшли кунларнинг қадрига етиш бағоят муҳимдир. Бир мисол: 1 навга сотилган пахта билан учинчи навнинг харид нархидаги фарқ деярли 6 минг сўмни ташкил этади. Деҳқон кўзини қувнатиб бодроқдек очилиб турган момиқ бир ёмғирдан сўнг учинчи навга айланиши мумкин. Демак, барвақт ҳаракат қилган ютади.

Эртаги ва сифатли пахта ҳосили етиштиришда «Андижон тажрибаси» кўпчилик мулкига айланиши керак. Унинг афзаллиги кўп. Шаҳрихондаги «Бўстон» жамоа хўжалигининг Т. Аҳмаджонов бошлиқ бригадаси заршунослари деҳқончиликда янги технология шарофати билан йиллик режани сентябрь ойидаёқ 6 иш кунида бажардилар. Ҳосилдорлик 50 центнердан ошди.

Республикада пахта йиғим-терими ҳал қилувчи паллада. Туманлар бирин-кетин ғалаба маррасига яқинлашишмоқда. Марҳаматликларнинг меҳнат ғалабаси барчанинг кучига-куч, ғайратига-ғайрат қўшди. Сурхондарё, Бухоро, Хоразм, Навоий вилоятларининг азамат деҳқонлари ҳам дақиқалардан унумли фойдаланишмоқда. Бироқ Жиззах, Сирдарё, Қорақалпоғистон республикаси далаларидаги аҳвол қаноатланарли эмас. Карвондан ортда қолаётганлар йиғим-теримда ялпи сафарбарликни таъминлаб, суръатга-суръат қўшишлари лозим.

Пахта зўр омилкорлик, фидойилик, билим ва тажрибани талаб қиладиган нозик, сермашаққат экин. У Ўрта денгиз соҳилларига, Яқин Шарқ ва Кичик Осиёга Марказий Осиёнинг қоқ маркази — айнан ҳозирги Ўзбекистон ҳудудидан тарқалган. Ҳа, асл заршунослар, тажриба мактабини яратган миришкорлар, чўл сандиғини очаётган фидокорлар мана шу ерда, она заминимиздадир. Зеро, юртбошимиз Андижон вилоятига қилган сафари чоғида бундай табаррук инсонлар фаолиятига юқори баҳо берди. Сурхондарё деҳқонлари билан Андижон усулини жорий этиш, унинг муаммоли томонларини ҳал қилиш ва бошқа долзарб масалалар юзасидан фикрлашди, қимматли йўл-йўриқ, маслаҳатлар берди. Садоқатда ягона, лафзи ҳалол, кўнгли пахтасидек оқ танти деҳқонларимиз бор экан Ўзбекистон пахтасининг шуҳрати кенг ёйилаверади!

Оқ олтин — 96

«Деҳқонобод» Бекобод туманидаги илғор хўжаликлардан. Бу ерда 3800 тонналик оқ олтин хирмонини тиклаш ҳаракати қизғин тус олган. Барча имкониятлардан оқилона фойдаланилмоқда, зангори кемалар юксак унум билан ишлатилаяпти.

Пўлат от чавандозлари баҳсида Искандар Раззоқов олдинда бормоқда. У кунига агрегати ёрдамида 8-10 тонна зар йиғиштиришга муваффақ бўлаётир.

СУРАТДА: хўжалик бош ҳосилоти Хидирали Алланазаров (чапда) ва тажрибали механизатор Искандар Раззоқов.

Ҳ. МИРЗАКАРИМОВ олган сурат.

Хирмонга барака

РЕСПУБЛИКА ВИЛОЯТЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1996 ЙИЛ 10 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Режага нисбатан фоиз ҳисобида)

Вилоятлар	бир кунда	мавсум бошидан
Андижон	1,33	82,16
Сурхондарё	1,23	70,23
Бухоро	1,13	68,65
Хоразм	1,50	68,49
Қашқадарё	1,67	62,85
Навоий	1,14	62,38
Самарқанд	1,31	61,38
Фарғона	1,06	60,60
Наманган	1,50	57,07
Тошкент	2,22	48,80
Қорақалпоғистон Республикаси	1,12	41,26
Сирдарё	1,55	32,83
Жиззах	1,12	30,04
Республика бўйича	1,38	58,12
1995 йилда	1,46	78,87
ЖУМЛАДАН ИНГИЧКА ТОЛАЛИ ПАХТА (ТОННА ҲИСОБИДА)		
Сурхондарё	775	26946
Қашқадарё	324	8313
Наманган	—	—
Республика бўйича	1099	35259
1995 йилда	1253	44710

МАРҲАМАТЛИК МИРИШКОРЛАР ЗАФАРИ

Жорий йилнинг июль ойи бошларида, яъни ғўза парваришида ҳал қилувчи паллада Марҳамат тумани пахтакорлари «Қишлоқ ҳаёти» газетаси орқали бутун республикамиз деҳқонларига мурожаат қилишган эди. Уни тажрибали пахта усталари зарбдор 70 кунлик эълон қилиб, суғориш ва ғўзага ишлов беришни намунали ташкил этиш юзасидан ўзлари амалга ошираётган ишлар ва қилиниши лозим бўлган юмушлар тўғрисида ҳикоя қилиб, мамлакатимиз деҳқонларини фидокорона ишлашга, оқ олтиндан юқори ҳосил етиштиришга даъват этишган эди. Сўзи билан иши бир, диллари пок пахтакорларнинг бугун юзлари ёруғ.

Марҳаматлик деҳқонларнинг йил давомида қилган фидокорона меҳнати ўз самарасини берди. Иш кучи, техникадан оқилона фойдаланилганлиги, агротехника қоидаларига тўла риоя этилганлиги, йил давомида қилинган фидокорона меҳнат туфайли юксак натижаларга эришилди.

Куни кеча мамлакатимиз бўйлаб ажойиб хушхабар тарқалди. Туман миришкорлари республикада биринчи бўлиб зиммаларига олган режани шараф билан адо этдилар. Қабул пунктларига 18300 тоннадан зиёд оқ олтин етказиб берилди. Ҳар гектар ердан 27,5 центнердан дур йиғиштириб олинди.

Бундай ғалабага албатта осонликча эришилгани йўқ. Изланиш, тармоқда янги усулларни қўллаш, имкониятларидан оқилона фойдаланиш ўз самарасини берди. Бир қатор пайкалларга плёнка остига чигит экилган эди. Янги усулда пахта етиштириш муваффақиятли синовдан ўтди. Натижалар юқори бўлди.

Туманнинг юксак ғалабасига «Пахтакор», Т. Мирзаев номли ва бошқа хўжаликлар салмоқли ҳисса қўшди. Жамоаларда ҳосилдорлик ошди. Масалан, бу кўрсаткич туманнинг ўнлаб бригадаларида 45-50 центнерни ташкил қилди.

Далаларда ҳали ҳосил кўп. Терим суръати бир зум ҳам сусайтирилгани йўқ. Марҳаматликлар ҳосил чўғини чамалаб кўриб, яна 4 минг тонна юқори сифатли хом ашё саранжомлаб олишни режалаштирдилар. Заршуносларнинг нияти ҳосилнинг охирги мисқолигача йиғиштириб олиб, республикамиз хирмонининг юксалишига ўзларининг муносиб ҳиссасини қўшиш.

Ҳ. БОЛТАЕВ.

ҲАШАРЧИЛАР ҲИММАТИ

Республика «Камолот» ёшлар жамғармаси Бўка тумани бўлимининг ташаббуси билан тумандаги ташкилот, корхона ва муассасаларда хизмат қилувчилардан иборат зарбдор бригада ташкил этилди. Айни пайтда бригада «Бўстон» жамоа хўжалиги далаларида фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Ҳашарчилар кузнинг ҳар бир кунидан унумли фойдаланиб, хирмонга барака киритишмоқда. Барно Жуманазарова, Дилафруз Худойназарова, Шерзод Йўлдошев, Собит Агайдеров, Баҳодир Исоқов ва Сайдулла Қулматовларнинг ҳар бири кунига 80-90 килограммдан оқ олтин териб хирмонга топширмоқдалар. Уларнинг нияти туманнинг 42 минг тонналик улкан хирмонини тезроқ бунёд этишдир.

Ҳ. АВВАЛОВ.

ПАХТАЧИЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЙЎЛИДА

Пахта бўйича халқаро маслаҳат қўмитасининг Тошкентда ўтказилаётган 55-умумий йиғилиши давом этмоқда, 10 сентябр куни пахта етиштиришни ўрганиш қўмитасининг «Қисқа пахта мавсуми» мавзуидаги семинари бўлди. Унда дунёнинг турли мамлакатларидан келган ушбу соҳа мутахассисларининг қисқа муддатларда пишиб етиладиган ғўза навлари ва генетик турлари, унинг тезроқ пишиб етилишида гемпуладан фойдаланиш йўллари, парвариши билан боғлиқ масалалар ҳамда пахта таннархига оид маърузалари тингланди.

Шунингдек, анжуман иштирокчилари пахта мавсуми давомида зараркунанда ҳашоратлар ва ғўза касалланишига қарши курашиш ҳамда қисқа мавсумнинг корхоналар фаолиятига таъсири билан боғлиқ долзарб масалалар юзасидан фикрлашдилар. Бу борадаги жаҳон янгиликлари билан танишиб, ўзаро тажриба алмашдилар.

(ЎзА).

«КЕЙС» — ПАХТАКОРНИНГ ПАҲЛАВОН МАДАДКОРИ

«Пахтани саранжомлаб олишда «Кейс»дан маъқули йўқ, бир кунда катта майдондаги ҳосилни тоза йиғиштиради. Бизга жуда манзур бўлди. Техникага энди ёлчидик». Бундай сўзларни хўжаликларида мазкур комбайнни ишлатаётган раҳбар ҳамда мутахассислар тез-тез таъкидлашаяпти. Унинг афзаллик томонларини амалда кўрсатиб, ҳамкасблари ўртасида қизиқишни орттиришаяпти.

Дарвоқе, «Кейс» ҳозирги замон талабларига тўла жавоб берадиган техника эканини ёздаёқ исботланган эди. Республикамиз ғаллазорларида бу йил биринчи маротаба ушбу комбайн ишлатилди. Унинг ишлаётганини кўрган одамлар ўшандаёқ қудратига тан беришган эди.

— Қишлоқ хўжалигимизга шундай техника кириб келгани бахтимиз, — деган эди ўшанда Жиззах тумани ҳокимининг биринчи муовини Ортиқбой ака Абдуллаев. — Қаранг, ҳаракати бир меъёрда, ҳосил нобудгарчилиги йўқ. Кунига 30-35 гектар ердаги ғаллани ўриб-янчиб олаяпти. Бошқа комбайн бетўхтов ишласа зўрға 5-6 гектар жойдаги ҳосилни ўрарди. Унинг устига ғалланинг бир қисми тўкилар, тўхтаб қолса ташвиш устига ташвиш эди. Унга кетадиган сарф-харажатлар ҳам кўп эди. Бундай нуқсонларни «Кейс»да умуман кўрмайсиз. «Иш қроли сознинг машаққати оз» деб билиб айтишган. Жаҳон тажрибаларидан маълумки, деҳқончилик ривожида мукаммал ва ҳамма шароитга мос, техниканинг аҳамияти беқиёс.

Унинг бошқа яна қатор қулайликлари пахта йиғим-теримида кашф этилди. Ўзбек пахтакори оғирини енгиллатди. Айниқса, қўл кучи оз туманларга биркитилган «Кейс»нинг кўрсатаётган мадади катта бўлаяпти. Шунингдек, шолини ўриб олишда ҳам бундан яхшисини учратмайсиз. Пахта ва ғаллада бўлгани каби шолизорда ҳам 7-8 комбайннинг ишини битта «Кейс» уддалайди. Самарадорлиги билан хўжаликка фойда келтиради, ортиқча харажатлардан халос этади.

Ушбу пахта териш машинасининг биринчи афзаллиги, иш жараёнида тез ва соз ҳаракатланишидир. Аввалги агрегатларга қараганда тезлиги уч баравар юқори. Шунга қарамай ҳосилни тўкмайди, пайкалларни чала қолдирмайди. Ҳайдовчи ўзини эркин ҳис этади, чангга беланмайди ва тез толиқмайди. Чунки механизатор кабинаси мустаҳкам ойна билан ўралган. Кун иссиқ бўлса, совутгичи бор. Машина қанча йўл босиб, бункерига қанча ҳосил тушганини компьютер мослама кўрсатиб туради.

Энг муҳими, унинг меҳнат унумдорлиги жуда юқорилигида. Икки қаторли «Кейс» 25 тоннагача, тўрт қаторлиси эса 50 тоннагача пахтани йиғиштириб олиш қувватига эга. Қиёслаш учун бир мисол: хўжаликлардаги икки қаторли пахта териш машинасида 25 тонна оқ олтинни саранжомлаш учун ўртача 8-10 кун вақт керак. Боз устига ортиқча меҳнат куни, сарф-харажат, ёнилғи кетади. Мавсум чўзилади.

Бу масаланинг бир томони. Иккинчидан, механизатор ҳар куни агрегатини ювиши, шпинделларини тозалаши шарт. Юмушлар албатта қўлда бажарилади. Мабодо дефолиация яхши ўтмаган ёки ғўза барги тўла тўкилмаган бўлса, шпинделни тозалаш кечгача бир неча марта такрорланади. Кунинг кўп вақти шу иш билан ўтади.

«Кейс»да эса ундай эмас. Ювиш ва шпинделларни тозалаш ишларини автоматик равишда ўзи бажаради. Қимматли вақт беҳуда совурилмайди. Яна бир яхши томони «Кейс»лар тезкор алоқа воситалари билан жиҳозланаяпти. Зарур бўлганда кабинанинг ўзидан исталган пайтда мутахассисни чақириш мумкин. Қисқаси у жоннинг роҳати!

Бир неча кундирки, республикамиз далаларида пахтакорнинг паҳлавон мададкори — «Кейс»лар жавлон урмоқда. Уларнинг паҳлавонлиги шунда кўринадики, мавсумга ушбу техника жалб этилган туманларда кунлик кўрсаткичлар сезиларли кўтарилди. Жумладан, Қуйи Чирчиқ тумани пахта тайёрлашда Тошкент вилоятида кейинги ўринларда бораётган эди. Уч-тўрт кунда сезиларли силжишга эришилди. Ҳозир туман пахтакорлари бир кунда йиллик режанинг 3-3,5 фоизи миқдорида хом ашё топширишаётир.

Ўзбек деҳқони меҳнатсевар. Йил ўн икки ой мўл ҳосил етиштириш орзусида яшайди, шунинг йўлларини излайди. Барча юмушда техника мададига суянади. У орзу қилган, кўнглидаги дастёрига етишди. Унинг дастлабки туркуми юртимиз далаларида кезмоқда. Яқин келажакда улар сони кўпаяди, деҳқончилигимиз янада юришиб кетади.

Р. БОБОМУҲАМЕДОВ.

МУХБИРЛАР БОНГ УРИШАДИ

Жиззах

ҒАНИМАТ ДАМЛАР БОЙ БЕРИЛМОҚДА

Қишлоқ хўжалиги вазирлигида яқинда ўтказилган сим орқали мажлисда республикамиз қишлоқ хўжалиги соҳасидаги долзарб вазифалар муҳокама этилиб, бир қанча вилоятларда, жумладан, Жиззахда ерни шудгорлаш, кузги ғалла экиш ишларида сусткашликка йўл қўйилаётгани танқид қилинган эди.

Бироқ вилоятда шу вақтгача бу борада ўзгариш деярли сезилмаяпти. Жорий йилда 247 минг гектар майдонга дон экиш режалаштирилган. Аммо ана шу майдоннинг эндигина 192 минг гектари шудгорланган. Ишлатилаётган 204 та ҳайдов трактори билан кунига 1200 гектар майдон шудгор қилинмоқда, холос. Соҳа мутахассислари эса ҳайдов тракторлари сонини кўпайтириш, ишни икки сменада ташкил этиш тўғрисида қайғурмаяпти. Натижада ғалла экиш кечикмоқда. Вилоятда эндигина 50 минг гектарга яқин майдонга уруғ сепилган. Зомин, Зарбдор, Арнасой туманларида бу иш айниқса оқсамоқда. Бахмал ва Ғаллаорол туманларидаги лалми ерларга ҳалигача уруғ ташланмаган.

Вилоятда суғориладиган майдонларга асосан буғдойнинг «Сангзор», «Ёнбош», лалми майдонларда «Сурхок» навлари экилади. Айни дамларда уруғлик етишмаётгани ҳам муаммо бўлиб турибди.

Республикамиз ғаллакорлари олдида ғаллани 1 ноябргача ялпи ундириб олишдек масъулиятли вазифа турибди. Жиззахликлар ҳозирги ғанимат дамлар ва барча воситалардан унумли фойдаланиб, ғалла экиш ишларини жадаллаштирмоғи лозим.

Йўлчи ЖЎРА,
ЎзА мухбири.

Сурхондарё

МАШИНАЛАР НЕГА ИШГА СОЛИНМАЯПТИ?

Мамлакатимиз жануби: Сурхон—Шеробод даштларида жойлашган Музработ, Шеробод, Қизириқ каби йирик пахтачилик туманлари учун машина териминиг аҳамияти айниқса катта. Бу ерларда етиштирилган ҳосилнинг ҳаммасини қўл кучи билан йиғиштириб олиш анча мушкул. Машиналарга кам эътибор берилаётгани сабабли ялпи ўсиш суръати ошмаяпти. Бу йил қарийб 40 минг тонна пахта тайёрлашни мақсад қилиб қўйган Қизириқ туманида теримга шай 195 та машинадан бор-йўғи 15-20 таси, Шеобод туманида эса мавжуд 210 та машинанинг тўқсонтага яқини далага чиқарилмоқда. Уларнинг ҳам иш унуми паст. Ҳар бир машина билан ўртача бир тонна пахта териляпти холос.

Мазкур туманлардаги хўжаликлар раҳбарлари бу борада зудлик билан чора кўрмоқлари зарур.

Ч. ТЎХТАЕВ

Қорақалпоғистон

МЕНИНГ НАФСИМ БАЛОДИР...

Шоли ўрим-йиғими қизғин паллага кирди. Мўл ҳосил пешма-пеш хирмонга тўкилмоқда. Айни шу масъулиятли пайтда ўз манфаатини кўзлаётганлар ҳам учрамоқда. Нукус туманидаги «Шўртанбой» жамоа хўжалигидан Н. Сапаров эл мулки билан ўзиникини «Адаштирадиганлар»дан чиқиб қолди. Акс ҳолда ўзи бошқариб бораётган «ГАЗ-53» русумли автомашинани «чап»га буриб қўлга тушармиди. У икки тонна шоли ортилган машинани хирмонга эмас, ўзи кўзлаган манзилга элтмоқчи эди. Шу туман маркази — Оқманғитда истиқомат қилувчи Б. Мирзамуродов ҳам нафси ҳакалак отишда Н. Сапаровдан қолишмас экан. У «Зил-130» русумли машинада «Кердар» жамоа хўжалиги даласидан 63 қоп шоли ўғирлаб кетаётганда қўлга тушди. Менинг нафисм балодир, ёнар ўтга соладир, деб шунга айтишса керак-да.

Милиция ходимлари ва кенг жамоатчилик ёрдамида Қўнғирот, Қонликўл ва бошқа туманларда ҳам шундай уринишларнинг олди олиниб, ўнлаб тонна шоли сақлаб қолинди.

А. ИСКАНДАРОВ,
ЎзА мухбири.

МАВСУМ ҚАҲРАМОНЛАРИ

ҚИРҚ ЙИЛЛИК БРИГАДИР

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган пахтакор, асл чўлқувар Аюб ака Аибовни ҳамма табаррук инсон дейди. Боиси 40 йилдан буён пахтачилик бригадасига моҳирлик билан бошчилик қилиб келаётган бу аллома деҳқон ҳамиша йиллик режани зиёдаси билан адо этишга муваффақ бўлмоқда. Пахта илмини сув қилиб юборган, метин иродали, қатъиятли чўлқувар кўп йиллик меҳнат фаолияти давомида юзга яқин шогирдлар тайёрлади. Уларнинг кўпчилиги Сирдарёнинг энг масъулиятли участкаларида ташаббус кўрсатиб ишлашмоқда.

Аюб ака турғунлик йилларида ҳам расмиятчи, шоирбозликка берилган, сохта обрў кетидан қувганлар билан келишолмаган. Ўша воқеани сира ёдидан чиқармайди. Кутилмаганда юқоридан ғўза баргини тўктиришни бошлаш юзасидан буйруқ беришди.

— Пастки кўсаклар етилмаган, кўр-кўрона аҳмоқона буйруқни бажарсак гектарига камида 2-3 центнер пахта йўқотамиз, — деди саркор қатъий оҳангда.

Бироқ қайсар бригадирнинг шохини синдириш учун нималар қилишмади. А. Аибов асл фидойиларга суянди, бутун маҳоратини ишга солиб Сирдарё туманида биринчилар қатори ғалаба маррасини эгаллади. Ҳосилдорликни ҳар йили ўрта ҳисобда 2 центнерга ошириб борди. Бу билан оғзига кучи етмаган, кимларнингдир қўғирчоғига айланган кимсаларга зарба берди. Яна бир яхши фазилати ҳар йили ерига ер қўшади, неъмат етиштириш йўлларини излайди. Ота биринчилардан бўлиб ғалла ва бошқа неъматлар ўзимиздан чиқсин дея ният қилди. Жамоага юрагида ўти бор йигитларни таклиф этди. Боғ яратди, катта ҳашар уюштириб кучсиз ерларга нури, маҳаллий ўғит ташиб келтирди. Натижада яхшигина сабзавот маҳсулотларига эга бўлишди.

— Инсон ҳамиша ниятни яхши қилиши керак, соф кўнгил билан Яратгандан сўрасангиз асло кам бўлмайсиз, — фикрини ифодалайди моҳир бригадир. — Мустақиллигимизнинг беш йиллиги шарафига зиммага катта масъулият олгандик. Ҳамжиҳатлик, омилкорлик ҳамда ялпи сафарбарлик туфайли юқори натижаларга эришяпмиз.

Чўл дарғаси етакчилик қилаётган Сирдарё туманидаги «Ҳақиқат» хўжалигининг бригадаси бу йил 102 тонна буғдой, 16 тонна помидор, 20 тоннадан ортиқ олма тортиқ этди. Айни кунларда пахта йиғим-теримини қизғин олиб боришмоқда. Қишлоқ кишилари билан фикрлашганимизда улар Аюб акани қўл остидагиларга ниҳоятда меҳрибон, ҳамиша ҳақ йўлга қайишадиган инсон дея таърифлашди. Унинг фазилатлари билан боғлиқ кўп воқеаларни ҳикоя қилишди. Ҳамма нарса пахтага қаратилган, чўлқувар ҳақида ғамхўрлик оғиздагина бўлган кезларда томорқада деҳқончилик қилмай тирикчилик қилиш қийин эди. Саркор буни яхши билгани учун барчага шароит яратди. Улар не ҳасратда етиштирган сабзавот маҳсулотарини бозорда пуллаб, амал-тақал қилиб бўлса-да орзу-ҳавасларини қилишди. Бахтга қарши кўпгина бригада деҳқонларининг экинлари парвариш кўрмай чириди.

— Зўрлик билан ҳеч нарсага эришиб бўлмайди, — хулоса қилгандек бўлади Аюб ака. — Пахтазорга қаранг имкони бор одам этак тутиб дур йиғиштирмоқда. Ахир бир кило пахта учун 2 сўм тўлангандан кейин мўмай даромад олиш табиий. Боз устига иш ҳақи даланинг ўзида санаб бериляпти. 53 гектар ерда ҳар қачонгидан мўл ҳосил етиштирилди. Ният ҳосилдорликни гектарига 12 центнерга ошириб, 40 центнердан хирмон кўтариш. Ваъдага албатта вафо қиламиз. Пахтачиликда янги технология — Андижон усули билан яқиндан танишдим. Муаммоли томонларини ҳал этиб у кенг ёйилса катта наф беради. Плёнка остига чигит эккан деҳқон кўпгина юмушлардан қутулади, соф фойда катта бўлади.

Уфққа туташ кенг пахтазор. Чаноғидан тошиб лўппи-лўппи очилган пахталар кўзни қувнатади. Қимматли хом ашё ортган тележкаларнинг кети узилмайди. Чўл оқ олтини Ватанга тортиқ этилмоқда.

М. ҚАЮМОВ.

ИЛҒОРЛАР ДАВРАСИДА

Уйчи қишлоғидаги довруғи туманга достон бўлган шинам дала шийпонидамиз. Бригада саркори Салимахон Насриддинова пахтазордан чиқиб келди.

Бу йилги пахтамиз ҳам орзумизга яраша бўлди, — дея сўз бошлади Салимахон.

Чўл ерларидан мўл ҳосил олишга аҳд қилганмиз. Шаддод қизларимиз пахтазорда жасорат кўрсатишяпти. Шу кунларда теримда уларнинг олдига тушадигани йўқ.

— Ана, ҳур деҳқон қизларимиз, кунлик режани дўндириб тушликка чиқиб келишяпти, — дея ўрнидан турди бригада етакчиси. — Ғурур билан келишларини қаранг, ким ҳам танимайди, дейсиз бу дўндиқларни — Салима, Сожида, Матлуба, Хадича... Шундай чаққонлик билан дур теришадики, орқаларидан қувиб етиб бўпсиз.

Салимахоннинг даштга келганига ўн беш йил бўлди. Уч фарзанди бор. Ўғлим Рустам, қизим Зулхумор, турмуш ўртоғим Ғойибназар ака у билан ёнма-ён пахтазорда жавлон уришаяпти.

Гуруллаган мотор овози эшитилди. Шийпон четига каттакон юк машинаси келиб тўхтади. Бу тумандаги 86-автокорхона ҳайдовчиси Раҳматулла Каримов эди.

Қанча чиқди кечаги пахтамиз, — сўради қизлардан бири.

— 10 тонна — деди Раҳматулла.

...Чиройли тушлик гурунг ҳам ниҳоясига етди. Теримчи қизлар ўринларидан гур этиб туришди. Мингбулоқ туманидаги «Олтин кўл» хўжалиги дала шийпонини қаҳқаҳаю қўшиққа тўлдириб турган бахтиёр қизлар яна меҳнат қучоғига, барака уммонига отландилар.

Элсевар ҲАМДАМ,
журналист.

Челак туманидаги Навоий номли жамоа хўжалигида бу йил пахтадан мўл ҳосил етиштирилди. Хўжалик аъзолари уни вақтида, нест-нобуд қилмай сарандмжомлаб олиш учун астойдил ғайрат кўрсатмоқдалар. Бунда айниқса, ўнинчи бригада деҳқонлари бошқаларга намуна бўлишаяпти. Улар режани 125 фоизга етказишди.

СУРАТДА: илғор теримчилар (чапда) Сурайё Умрзоқова ва Муҳаббат Хўжарова.

Чеҳрасида табассум акс этиб турган бу чевар теримчи Челак туманидаги «Монобод» жамоа хўжалиги аъзоси Ўлмасой Қипчоқовадир. У кунига юз килограммдан ошириб дур териб хўжалик хирмонининг юксалишига муносиб ҳисса қўшмоқда.

Т. ДАВЛАТОВ олган суратлар.

БАРЧА ДАЛАДА

Бу йил Андижон вилоятининг кўп хўжаликларида плёнка остида пахта етиштирилди. Унинг самараси кўринди. Ҳосил эрта етилди ва мўл бўлди. Жумладан, Балиқчи тумани деҳқонлари ҳам ҳосилни янги усулда ундиришда фидокорона меҳнат қилдилар.

«Бўстон» ширкатлар уюшмаси Сойиббоев номли ширкат ижарачиси Озодахон Акбарова бу усулнинг афзалликлари тўғрисида шундай деди:

— Янги тадбир самарасини берди. Ҳосилни барвақт йиғиштириб олдик. Биринчи теримнинг ўзида 8 тонна пахта териб, заводга олиб бордик.

Биз эришган ғалаба учун туман ҳокими Одилжон Абдураимов мукофот сифатида гилам совға қилди. Рағбат кучимизга-куч, ғайратимизга ғайрат қўшди. Имкониятимизни ҳисоблаб яна 8 центнердан пахта топшириб ҳосилдорликни 41 центнерга етказишга қарор қилдик.

Озода опа сингари фидойи пахтакорлар Балиқчи туманида талайгина. Марра забт этилгани ҳақидаги хушхабарлар сони кун сайин кўпаймоқда. Кўпгина ижарачилар ҳосилдорликни 40 центнердан оширишга эришаётганликлари қувончли.

Тумандаги «Намуна» жамоа хўжалигининг Дилором Муҳиддинова бошлиқ 7-бригадаси пахтакорлари ҳам умумхалқ мусобақасига қўшилиб, териминг дастлабки кунлариданоқ хирмонга қут-барака киритишяпти. Бригаданинг Ғазинахон Ўринова, Қундузхон Деҳқонова, Ҳукуматхон Маматқулова сингари юлдузлари ҳар куни 110-120 килодан пахта термоқдалар. «Ўзбекитон» жамоа хўжалигининг 8-бригадасида ҳам йиғимтерим авжида. Тожихон Бекмирзаева, Самида Тошмирзаева, Яйрахон Муродиллаевалар кунига хирмонга 125-130 килодан пахта тўкиб бригада кўрсаткичлари юқори бўлишини таъминлашаётир. «Чинобод» жамоа хўжалигидан Турғунбой Акбаров етакчилик қилаётган бригаданинг чевар теимчиси Сатира Пирматова номинининг ҳам ҳурмат билан тилга олиш лозим. У ўзаро мусобақада ғолибликни қўлдан бермай бир неча бор тақдирланишди.

Туманда барча эзгу ният билан далага чиққан. У ҳам бўлса, шундай азиз бойлигимизни ёғингарчилик кунларга қолмай йиғиштириб олмоқдир. Шу эзгу мақсад билан ҳормай-толмай меҳнат қилаётган балиқчилик пахтакорлар зафар қучадиган онлар яқин.

Нилуфар ДАВИДОВА.

ХАЙРЛИ ИШ ВОРИСЛАРИ

Бу хўжаликнинг қарийб ўн тўққизлик фаолияти раҳматли Ғани Бобоёров номи билан боғлиқ эканлигини шаҳрисабзликлар яхши билишади. Зеро, 1955-1977 йиллар ана шу хўжаликка раҳбарлик қилган даврида унинг хайрли ишлардаги салоҳияти беқиёс бўлганлигини ҳозир ҳам кўпчилик эҳтиром билан эслайди. Ўзининг етук тадбиркорлиги, ишбилармонлиги, тажрибаси ва меҳнат кишисига меҳрибонлиги билан одамлар қалбида ҳайкал яратиб кетган ана шундай ажойиб инсонни бугунги кунда ҳурмат билан эслаш, руҳини шод этиш ғоят хайрлидир. Хўжалик ҳудудидаги кўплаб қишлоқларнинг гуллаб-яшнаб шаҳарча қиёфасини олишида, шарқона услубдаги маданий-маърифий биноларнинг бунёд этилишида беназир устоз раҳбарнинг хизмати улуғ.

Халқимизда «Меҳнат қилган элда азиз» деган ажойиб мақол бор. Эндиликда хўжалик ва унинг марказидаги ҳашаматли ўрта мактаб Ғани Бобоёров номи билан аталмоқда. Унинг эзгу ишларини шогирдлари давом эттиришаяпти. Хўжаликни моҳирона бошқариш, барча соҳаларда тадбиркорлик билан иш юритиш, марҳум устознинг ўгитларига амал қилиш ўзвий, давомийдир.

Кейинги йилларда бу хўжаликда муаммолар пайдо бўлди. Бундай ҳолга чек қўйиш мақсадида 1983 йилнинг август ойида туман раҳбарияти Ғани Бобоёровнинг фарзанди Шуҳрат Бобоёровни хўжаликка раисликка тавсия этишди. Меҳнат аҳли «От изини той босар» дея қувонишди. Меҳнатсевар, ташкилотчи ва ишбилармон ёш раҳбар енг шимариб ишга киришди.

У ишни хўжаликни саноатлаштиришдан бошлади. Сал вақт ўтар-ўтмас консерва заводи қурилиб, ишга тушди. Шуҳратжон ўнлаб кичик корхоналар, миллий ҳунармандчилик шахобчаларини ишга туширишда ёш бўлса ҳам кўпчиликка бош-қош бўлди. Хўжалик ривожланиш пиллапояларидан равон ўта бошлади. Минг афсуски, «пахта иши» Шуҳрат Бобоёровни ҳам четлаб ўтмади. Орадан кўп вақт ўтмай туҳматчиларнинг адолатсизлиги синдирилди.

Адолат қарор топиб, у қайтиб келгач, у ўзи елиб-югуриб ишга туширган консерва заводини қайта тиклади. Заводда томат пастаси, консерва маҳсулотлари ишлаб чиқариш ва тамакини қайта ишлаш йўлга қўйилди. Атрофдаги барча хўжаликлардан келтирилган узум, мева ва тамаки қайта ишланиб, корхона мўмай даромадга эга бўла бошлади. Ана шу маблағ ҳисобидан корхона янада кенгайтирилди ва мустаҳкамланди, янги-янги ишчи ўринлари пайдо бўлди, ўз навбатида ишчиларнинг манфаатдорлиги ҳам ошди.

Ҳозирги бозор иқтисоди ҳар бир жамоани ишбилармон, ташкилотчи ва зукко раҳбарлар бошқариши талаб қилади. Шуҳрат Бобоёров иккинчи марта ўзи олдин бошқарган хўжаликка раис этиб сайланди. У аввало консерва заводининг тўла қувват билан ишлашини таъминлаш саъй-ҳаракати билан бирга хўжаликнинг шуҳратини тиклаш, олдинги режалаштирган ишларини давом эттириш, қарийб 20 мингга яқин аҳолиси бор катта рўзғорнинг фаровонлигига эришишдек эзгу мақсадда ғайрат билан ишга киришди. У жамоани бошқаришнинг эски усулларидан воз кечиб, барча соҳаларда қатъий тартиб ўрнатди, турли тоифадаги раҳбарлар таркибини софдил, ишнинг кўзини биладиган кадрлар билан алмаштирди. Ҳар ҳафтада бир марта ишлаб чиқариш бўйича кенгаш ўтказилиб, унда ютуқларни мустаҳкамлаш, муаммоларни ҳал этиш, янги режаларни белгилаш долзарб вазифа қилиб белгиланди. Мутахассисларнинг деҳқон ва бошқа ишлаб чиқаришдаги аъзолар билан мустаҳкам ҳамкорлиги ўрнатилди. Раис: «Энди боқимандалик кайфияти билан ишлаб бўлмайди. «Олма пиш — оғзимга туш», дейдиган даврлар аллақачон ортда қолиб кетди. Биз иқтисодиётимизни устивор оёққа турғазмоқчи эканмиз, бунга фақат ҳалол меҳнатимиз билан эришамиз. Бу йўлда аҳиллигимизга кўз тегмасин», дея ҳамманинг дилидаги гапни дангал ўртага ташлади. Ҳақ гапга фаришталар омин айтди шекилли, ишлар жонланиб кетди.

Хўжаликнинг ғаллачилик, пахтачилик, боғдорчилик ва чорвачиликда ҳам нуфузли ўрни бор. Утган йили хўжалик ғаллакорлари 840 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 34 центнердан хирмон тиклаган бўлсалар, жорий йилда ҳам мавжуд майдонларда мўл-кўл ҳосил етиштирилди. Буғдойнинг «Сангзор-8» нави ҳосилдорлиги билан ҳар томонлама ўзини оқлади. Икки марта табақалаштирилган ҳолда парваришланган ғаллазорларда деҳқонлар меҳнатининг баракаси бўй кўрсатди. Натижалар қувончли бўлди. Ҳосилдорлик гектар бошига 40-45 центнерни ташкил этди. 6 та комбайн, 3 та автомашина, 2 та тележка ва етарли ишчи кучи ўримга сафарбар этилди. Комил Салаев, Фармон Олимов, Ҳусан Нафасов, Қаюм Кенжаев сингари комбайнчилар мавсумда пешқадамликни қўлдан беришмади. Шунингдек Абдулла Бобоев, Нормурод Норқобилов, Баҳром Усмонов ва бошқалар ҳам мавсумни тез ва соз ўтказишиб, хирмонга барака киритишди. Хўжаликнинг Худойшукур Раҳмонов, Шариф Дўстов, Тўра Поянов, Ислом Рўзиевлар етакчилик қилаётган дончилик бригадаларида, ҳосилдорлик айниқса юқори бўлди. Умуман, хўжалик ғаллакорлари 3000 тоннадан зиёд дон етиштириб, унинг 1630 тоннасини давлатга сотишга ва келаси йил учун етарли миқдорда уруғлик жамғаришди. Бугунги кунда ғалладан бўшаган майдонларда такрорий экинлар парвариш қилинмоқда.

Хўжалик меҳнаткашларининг нияти улуғ. Шу мақсад уларни кенг кўламдаги яратувчилик ва бунёдкорлик ишларига ундаяпти. 486 гектар ерда пахта, 147 гектар майдондаги боғ, 360 гектар узумзор хўжалик иқтисодиётини бойитишга, эл маъмурчилигини таъминлашга замин яратмоқда.

— Ҳар қандай меҳнат ва унинг самараси халқ фаравонлигини яхшилашга хизмат қилиши керак, — дейди раис биз билан мулоқотда. — Ана шу ният ҳамиша бизнинг йўлдошимиз.

Хўжаликда республикамиз Президентининг фармонлари муваффақиятли амалга оширилмоқда. Масалан, Шуҳрат Бобоёровнинг елиб-югуришлари туфайли «Безнес-фонд»дан хўжаликка 13 миллион сўм маблағ ажратилди. Ана шу маблағни жой-жойига сарфлаш асосий эътиборда. 19 километр масофада газ қувурлари ётқизилди. Аҳоли табиий газдан баҳраманд бўлди. Сув-Султон, Сахванд, Қушқанот қишлоқлари газлаштирилди. Бу хайрли ишнинг кўлами ҳали кенг.

Ишларимиз «беш» деб мақтанишга ҳали эрта. Насиб этса, юртимиз истиқлолини ва истиқболини мустаҳкамлаш йўлида меҳнат ва изланишлардан чекинмаймиз. Ана ўшанда халқимизнинг ўзи меҳнатимизни холис ва ҳалол баҳолайди!

Хайрулла ТЎРАЕВ.

Оқ олтинимиз — бебаҳо бойлигимиз

«ПЎЛАТ ЭТАК» БАРАКАСИ

Йиғим-теримда ҳаво очиқ кунларнинг ҳар соати ғанимат. Буни яхши англаган Касби туманидаги «Майманоқ» жамоа хўжалиги миришкорлари асосий диққат-этиборни машина теримига қаратишган. Пахтакорлар режадаги 910 тонна ўрнига 1000 тонна «оқ олтин» йиғиштириб олишни ният қилишган. Ҳозир кунига йиллик режанинг 3,5 фоизи миқдорида пахта тайёрланмоқда. Зангори кемалардан унумли фойдаланилаётгани натижасида хўжалик хирмони жадал қад кўтармоқда.

Пахтазорларни айланамиз. Ҳосил чўғи кўзни қувнатади. 35 гектар майдоннинг ҳар геткаридан 35 центердан ҳосил олиш иштиёқида фидокорона меҳнат қилаётган Шомурод Раҳмонов бошлиқ бригада даласига етиб борганимизда терим агрегатлари бир маромда гуриллаб ишларди. Тажрибали механизатор Турсун Раҳмонов «пўлат оти»ни моҳирона бошқариб борарди. Ҳосил мўллигидан машина бункерига оппоқ пахта ёғилади.

Оппоқ далалар. Сон-саноқсиз митти юлдузлар пахтазорга қўнгандек, гўё. Пешона тери эвазига етиштирилган қимматбаҳо хом ашёни йиғиб олиш учун ҳамма далага отланган. Барчанинг нияти — Ватанимиз оқ олтин хирмони бунёд этилишида ўз ҳиссасини қўшиш.

Жўра ЮСУПОВ.

Ғиждувон туманидаги Навоий номли жамоа хўжалигининг Луқмон Рустамов бошлиқ бригадаси аъзолари биринчилар қаторида режани адо этдилар. Топшириқ уддаланган бўлса-да, далаларда ҳали ҳосил бор. Миришкорлар гектарлар ҳосилдорлигини 45 центнерга етказишни мақсад қилиб қўйишди.

СУРАТДА: бригада саркори Луқмон Рустамов чевар теримчи Нурхон Турсунова йиғиштирган пахтани тортиб олаяпти.

Ҳ. ҚУРБОНОВ олган суратлар.

БАДНАФСЛИК — ҲАЛОКАТ, СУСТКАШЛИК — ФАЛОКАТ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йил 24 майдаги «1996 йилги бошоқли экинлар дон ҳосилини йиғиштириб олиш ва тайёрлашнинг ташкилий ва иқтисодий масалалари тўғрисида»ги ва 1996 йил 22 августдаги «Пахта йиғим-терим мавсумини ташкилий равишда ўтказиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ҳамда келгуси йил ғалла ҳосили учун экин-тикин ишлари борасидаги қарорларида белгиланган вазифалар жойларда маҳаллий ҳокимият идоралари, ташкилотлар, хўжаликлар томонидан қандай бажарилаётганлиги доимий назоратда турибди. Хўш, бу борада Сирдарё вилоятида аҳвол қандай?

Вилоятда жорий йил жами 121 минг гектар майдонга ғалла экилиб, шундан 104 минг гектари суғориладиган. 17 минг гектари эса лалми ерларни ташкил этади. Уларни парваришлаш, ўриб-йиғиб олиш давомида кўпгина хўжаликларда қонун бузилиши ҳолатларига йўл қўйилди.

Республика Президентининг «Экинларни пайхон қилишга қарши курашни кучайтириш тўғрисида»ги фармони ижроси юзасидан ўтказилган текширишлар жараёнида вилоятда 6 та жиноят ишлари қўзғатилди, 41 та шахслар қонунбузилишига йўл қўймаслик хусусида огоҳлантирилди. 10 та интизомий, 12 та моддий жавобгарликка тортишлик иши қўзғатилди, судларга 68124 сўмлик 14 та даъво аризалари киритилди. Бошқарув идораларига 10 тақдимнома, 6 та ахборотномалар берилди. Масалан Ховос туманидаги А. Темур ширкатлар уюшмаси ғалла майдонига У. Носировнинг 5 бош қорамоллари тушиб, 4,40 гектар ерни пайҳон қилиши оқибатида 9250 сўмлик моддий зарар кўрилган. Боёвут туманидаги У. Юсупов ширкатлар уюшмаси ғаллазорига фуқаролар А. Примқулов ва Т. Абдусаломовларнинг 7 бош чорва моллари тушиб 1200 сўмлик зарар етказган. Гулистон туман «Бешбулоқ» жамоа хўжалигини ғалла майдонига А. Жўраевнинг 58 бош чорва моллари тушиб, 36 гектарлик экин майдонини пайҳон қилган, хўжаликнинг 13500 сўми кукка совурилган. Оқолтин туманидаги «Андижон» деҳқон-фермер хўжаликлари бирлашамаси «Х. Омон» фермер хўжалигини ғалла майдонига Р. Сапаров ва Мамадиёровларнинг 27 бош отлари тушиб, катта миқдорда моддий зарар етказганлиги аниқланган. Бу ҳолатлар юзасидан жиноят ишлари қўзғатилиб, айбдорлар қонуний жазоландилар.

Қадим ривоятлардан маълумки, оила аъзоси оч-наҳор қолган пайтда ҳам келгуси йил учун экиладиган буғдой уруғини нон қилиб емаганлар. Улар уруғлик келажак ҳаёт-мамот эканини англаб етганлар. Сирдарёлик айрим нафси бузуқлар эса эл-юрт ризқига сурбетларча хиёнат қилдилар.

Утказилган текширишлар жараёнида айрим хўжаликнинг мансабдор ва моддий жавобгар шахслари томонидан уруғлик ғаллани экин майдонларига белгиланган миқдорда сепмаганликлари ва уни талон-торож қилганлари аниқланди. Жумладан, Ш. Рашидов туманидаги «Пахтакор» ширкатлар уюшмаси дон маҳсулотлари омбор мудири С. Бўрибоев 15000 сўмлик уруғлик камомадига йўл қўйган. Бундан ташқари 157 гектар ер майдонига 24090 килограмм уруғлик экилди деб ҳисобот берган. Ҳақиқий экилган уруғлик ғалла 17250 килограмм бўлган. У 6840 килограмм ғаллани қонунга хилоф равишда чиқим қилиб юборган. Унинг нафси ҳакалак отиб бригадаларга тарқатиш чоғида 1760 килограмм уруғлик ғаллани уриб қолган. 10880 килограмм уруғлик эса талон-торож қилинган.

Шунингдек, Ховос туманидаги Ховособод» ширкатлар уюшмаси бригада бошлиғи Р. Умарқулов кузда экиш учун жавобгарлигига олган 6300 килограмм буғдойдан 500 килограмм уруғликни ўзининг шахсий эҳтиёжларига ишлатган.

Бу ҳолатлар юзасидан туман прокурорлари томонидан жиноят ишлари қўзғатилиб, айбдорлар суд томонидан жиноий жавобгарликка тортилди.

Ғалла ўрим-йиғим мавсумида нест-нобудгарчиликларга, талон-торожликларга қарши қаратилган қонунларни ижроси борасида мунтазам текширишлар олиб борилди. Айрим хўжаликларда моддий жавобгар шахслар, фуқаролар томонидан турли йўллар билан дон талон-торож қилинаётган ҳолатлар аниқланди. Хусусан А. Мусаев ўзига бириктилган КАМАЗ-55102 рузар Эрбўтаевнинг уйидан 2090 килограмм буғдой чиқди. Улар ғайриқонуний йўллар билан даромад орттиришмоқчи бўлганлар. Аммо текин тамоқ тешиб чиқар деганларидек, ташмачилар қилмишларига яраша қонуний жазоларини олдилар.

Ш. Рашидов туманидаги Ш. Рашидов номли ширкатлар уюшмасини 2-бўлимининг 2-бригадаси даласидан ғалла ўрими мавсумида Расул Мўминов 10600 килограмм буғдойни ўзлаштириш мақсадида дала майдони четига яшириб қўйганида ушланди.

Мирзаобод туманидаги «Тошкент» ширкатлар уюшмаси 5-бўлими 9-бригадаси ишчиси Шодмонқул Суюнов ушбу бригада даласидан ўзига ишониб топширилган 850 килограмм жами нархи 4250 сўмликбуғдойни талон-тарож қилган. Ётиб қолгунча отиб қол дегувчилар ҳам учраб қолди. Боёвут туманидаги У. Юсупов номли ширкатлар уюшмасининг комбайн ҳайдовчиси Шавкат Қурбонов даладан 1980 килограмм буғдойни уйга олиб келиб, яширганида сири фош бўлди. Кимки, эл мулкига кўз олайтирса, қармоққа илиниб, юзи шувут бўлиши тайин.

Вилоятда пахта йиғим-терими мавсумида ҳам сусткашлик давом этяпти. Мавжуд техника воситалари ўз вақтида яхши созланмаганлиги туфайли терим суръати ошмаяпти. Энг ёмони, мавсумда қатнашаётган пахтакорлар билан ҳисоб-китоб қилиш жараёнида мансабдор ва моддий жавобгар шахслар қонун бузилиши ҳолатларига йўл қўймоқдалар. Ховос туманидаги Амир Темур номли ширкатлар уюшмаси бош ҳисобчиси Я. Норқулов ва хазиначи М. Тойлоқовларнинг айби билан жорий йилнинг 16—20 сентябрь кунлари пахта теримида қатнашган теримчилар иш ҳақлари банкдан олинган. Аммо ўша 254000 сўмликнинг 20369 сўми меҳнатчиларга ҳеч бир асоссиз тарқатилмай олиб қолинган. Шунингдек «Туркистон» ширкатлар уюшмаси хазиначиси Х. Абдураҳмонов томонидан теримчиларга олинган 193583 сўмлик иш ҳақидан 71909 сўми ўз вақтида тарқатилмаган. Мазкур шахслар туман прокурорлари томонидан моддий жавобгарликка тортилдилар.

Терим мавсумида ўзини-ўзи алдаётганлар ҳам учраб турибди. Боёвут туманидаги «1-Май» ширкатлар уюшмаси О. Хатамов бригадасидан «Турон» пахта тозалаш корхонасига келтирилган 1300 килограмм пахтанинг ичидан 500 килограмм тупроқ чиққанига нима дейсиз? Бу ширкатлар уюшмасининг А. Собиров бригадасидан келтирилган пахтанинг ичидан ҳам шунча миқдорда тупроқ чиққан. Хўш, боёвутлик бундай нопоклар кимни чалғитмоқчи?!

Жойларда техникадан унумли фойдаланилмаётганлиги ачинарли ҳолдир. Ш. Рашидов туманида биринчи октябрга қадар мавжуд 405 та пахта териш машиналаридан 218 таси таъмирланган, холос. Тайёрлари ҳам тўлиқ қувват билан ишлатилгани йўқ. Тумандаги 26 та пахта ортиш мосламасидан 11 таси тайёрланган. Айрим ҳолларда масъул раҳбар ва мутахассислар кўзбўямачилик йўлини тутмоқдалар. Сирдарё туманидаги Й. Охунбобоев номли хўжалик бош муҳандиси Н. Шералиев берган расмий ахборотда 10 та терим машинаси ремонт қилингани кўрсатилган. Амалда эса фақат биттаси тайёр экан. Касални яширсанг, иситмаси ошкор этар.

Бугунги кунда келгуси йил ҳосили учун ғалла экиши ҳам энг долзарб вазифалардан ҳисобланади. Сирдарёликларга ўтган йилги ғаллачиликдаги қолоқлик сабоқ бўлмади. Вилоят хўжаликлари учун 24444 тонна уруғлик зарур. Бу ерда эса 16 минг тонналик уруғлик жамғарилган. Зудлик билан зарур уруғлик топиш масаласи ҳал этилмаса, аҳвол янада ташвишли бўлади.

Бошоқли дон ҳосилини етиштириш учун ғалла уруғини белгиланган тартибда сифатли қилиб тайёрлаш, кимёвий дорилаш, экиш, экин майдонларини ҳайдаш ва тайёрлашда туман ҳокимиятлари, агросаноат уюшмалари, хўжаликлар раҳбарлари ва бошқа мутасадди ташкилотларнинг масъул ходимлари томонидан ҳукумат қарорлари талаблари етарли даражада бажарилмаётир.

Келгуси йил ғалла ҳосили учун ажратилган 106 минг гектар майдоннинг 12137 гектари ҳайдалган холос. Бу умумий майдоннинг 12 фоизини ташкил этади. Ерни вақтида ҳайдаб ғаллани 20 октябргача экиб оламиз деб айрим раҳбарлар оғиз тўлдириб ваъда берганлар. Амалда-чи? Мавжуд 1424 та ер ҳайдаш тракторларидан 714 таси ишлашга тайёр. Бу судралишда белгиланган режалар қачон бажарилади? Жойларда аҳвол янада ташвишли,. Сирдарё туманида мавжуд 114 та ҳайдов тракторидан 42 таси тайёр, холос. Ғалла экишга ажратилган 8320 гектар майдоннинг 350 гектарига уруғлик сепилди. Мирзаобод туманида ҳам сусткашлик ҳукм сурмоқда. Мавжуд 109 та ҳайдов тракторидан 35 таси тайёрланган. Шу пайтгача 8540 гектар майдоннинг 5 фоизига ғалла экилди, холос. Рақамлардан кўриниб турибдики, бу туманларда белгиланган режа-топшириқлар бажарилиши ўлда-жўлда.

Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» махсус мухбири.

Инсон, иймон, қонун

Мазкур рукндаги мақола матни юқорида: «...КАМАЗ-55102 русумли давлат белгиси 19-90 СИМ автомашинасида Гулистон туман «Улуғбек» жамоа хўжалиги ғалла хирмонидан 10 тонна буғдойни ҳеч қандай ҳужжатсиз олиб кетаётганида қўлга тушди.

Шу тумандаги «Қизил тонг» жамоа хўжалиги ғаллазоридан фуқаро Исроил Бекболиев 650 килограмм буғдойни олиб кетаётганида ушланди. Жойларда кўпчилик ризқига кўз олайтирган кимсалар ҳам учраб турибди. Масалан Оқ олтин туманидаги А. Темур номли хўжаликда комбайнчи бўлиб ишловчи Муҳаммад Эрназаровнинг уйидан 1430 килограмм, У. Носир номли хўжаликда яшовчи Ғойибназар Эрбўтаевнинг уйидан 2090 килограмм буғдой чиқди.

ТАДБИРКОРНИ ҚЎЛЛАГАН САВОБГА ШЕРИК

Андижон-Наманган йўли ёқасида бир хиёбон бор. Унинг ўртасида Балиқчи туман ҳокимлигининг биноси савлат тўкиб турибди. Хиёбон эл зиёратгоҳига айланган. Мадад ва таянч излаб келганларнинг кўпчилиги уни босиб ўтиб остона ҳатлайди.

Ҳокимликдан чиққандан кейин яна хиёбонга рўбарў келадилар: одамлар ял-ял ёнаётган қизил, пушти, ҳаворанг гулларга назар ташлаб келгуси режаларини сарҳисоб қилишаркан, яратиш, бунёдкорлик, савоб ишларнинг завқини юрак-юракдан ҳис қиладилар. Сўнгра кўтаринки кайфият, ўзгача шиддат, ғайрат билан катта ҳаёт оқимига қўшилиб кетадилар.

Балиқчи туманидаги Х. Эргашева номли жамоа хўжалигининг собиқ бригада бошлиғи Муҳаммаджон ака Мелибоев ҳам мана хиёбонга келди. Турфа гуллар, ўртадаги фаввора, унинг орасида товланаётган қуёш нурларига тикиларкан, ўз-ўзи билан фикрлаша бошлади: «Бригадирликдан фермерликка ўтишим ҳокимликка маъқул тушармикин?», «Фермерлик турган-битгани меҳнат дейдилар, дош бероламиканман...», «Ишқилиб маҳалла-кўй олдида маломатга қолмасам бўлгани».

Шу пайт жамоа хўжалиги бошқарувининг олдинги раиси Каримжон Деҳқоновнинг бир гапи ялт этиб хаёлидан ўтди: «Ҳокимлик суяса, ишинг ўнгидан келаверади». Шу фикр далда бўлдию, бино томон дадил одимлаб кетди. Биринчи ўринбосар Олимжон Ҳожиев қадрдонлардек кутиб олиб, бир пиёла чой тутди. Муҳаммаджон ака гапнинг лўндасини айтди-қўйди:

— Пахтадан қочди, демасангиз, фермерликда ўзимни синаб кўрмоқчиман.

— Ҳокимлик хайрли ишга мададкор.

... Ҳокимликдан боши осмонга етиб чиқди. Туман «Тадбиркорбанк» жонига оро кирди: 25 минг сўм қарз берди. Бозорга тушиб наслдор 10 бош новвос сотиб олди.

Қарс икки қўлдан дейдилар. Бир ёқдан жамоа хўжалиги қўллаб турди. Раис Одилжон Ҳожиев, янгиликка ўч. Фермер учун йўли, суви қулай бўлган беш гектар ер ажратилди. Молхона ижарага берилди. Шу орада жамоа хўжалиги яна бир ҳотамтойлик қилди: тракторни арзон баҳода фермерга сотди. Шу тариқа туманда Муҳаммаджон Мелибоев бошлиқ «Муҳаммадсаид» номли яна бир янги фермер хўжалиги ташкил топди.

Фермер хўжалиги: ютуқ ва муаммо

Муҳаммаджон аканинг деҳқончиликда суяги қотганлиги жуда асқотди. Тўғриси, туманда ернинг тилини у каби биладиган миришкор оз. Ердан икки-уч мартадан ҳосил ола бошлади: буғдойга ўроқ тушиши билан ортидан пешмапеш шудгорлаб маккажўхори экишни одат қилди. Пайкалларнинг четларига терак ўтқазди. Дастлаб гектаридан 35 центнер буғдой, 60 центнер маккажўхори етиштирди. Бир томонидан экилган терак қаламчалари бўй чўзиб, молхона учун қурилиш материали ҳам ўзидан чиқадиган бўлди.

Қўрасига барака кирди. Новвосларини семиртириб пуллаб, туёқ ёнига туёқ қўшди. Икки йил ичида гўштга йўналтирилган 50 бошли қорамол фермаси тайёр бўлди. Ўтган йили давлатга 3 тонна гўшт сотиб 100 минг сўмга яқин даромад қилди. Янги молхона қуриб олди.

Айни кунда фермер ихтиёрида 10 гектар ер, 50 бош қорамол бор. Ҳозиргача беш тоннага яқин гўшт давлатга сотилган. Йил охиригача яна 3 тонна маҳсулот сотиш режалаштирилган. Экинзордан ҳар йилгидек бу йил ҳам юқори ҳосил олиняпти. Беш гектарда маккажўхорига қўшиб оқ жўхори экилганди. Ундан 400 центнердан кўкпоя, 60 центнердан дон олишди. 5 гектар ердаги пахтазорда терим қизғин боряпти. Ҳосилни фермернинг оила аъзолари териб олмоқдалар.

Пахта хўжаликка даромад келтирмоқда. Шу билан бирга моллар учун широт, оиласи учун пахта мойи чигитдан чиқди.

Халқимизда қўйиндан тўкилса қўнжига деган нақл бор. Муҳаммаджон аканинг фикрича, ҳар бир давлатманд одамнинг топганларида қўшниларнинг ҳам насибаси бор. У маҳалласидаги кам даромадли оилаларни ўз оталиғига олган. Бултур уларга арзон нархда 1,5 тонна гўшт, ярим тоннага яқин буғдойни эса текинга берган.

Фермадаги юмушларни асосан ўғиллари бажаради. Исроилжон моллар парвариши билан, кичиги Исмоилжон экин-тикин, ем-хашак жамғариш билан банд.

Фермер хўжалиги аъзоларининг бу йилги қишловдан кўнгиллари тўқ. 200 тонна силос, 20 тонна сомон ғамланган. Оқ жўхори билан маккажўхори аралашмасидан тайёрланган озуқа хушхўр бўлиш билан бирга тўйимли, оқсилга бой; емнинг, ҳам хашакнинг ўрнини босади.

Гап орасида фермер, гўштни қайта ишлаш кичик корхонаси қуриш истагида юрганлигини билдирди.

— Биз ёрдам берамиз, — деди Турсунбой ака.

Шу пайтда узоқдан тракторнинг гуруллагани эшитилди.

— Ўғилларим келяпти, — деди фермер силос ўраси томонга қараб. — Кўк массани қизиғида ўрага жойласак, хушхўрлиги сақланиб қолади.

Биз эл-юртига наф келтираётган Муҳаммаджон акага ўхшаган тадбиркор, танти, мулкдор кишилар кўпаяверсин дея ният қилдик.

Собиржон РЎЗИМАТОВ.

Банк тизимидаислоҳот қандай бормоқда?

МИЖОЗЛАР КЎПАЙМОҚДА

Кейинги пайтда республика ихтисослашган акционерлик-тижорат «Ғаллабанк»ида бир қатор ижобий ишлар амалга оширилмоқда. Мазкур молия муассасасининг ташкил этилганига унча кўп вақт ўтмаган бўлсада, республика иқтисодиётида алоҳида ўринга эга. Айниқса, дебитор-кредитор қарзларни камайтиришда қатор ижобий ишлар қилинаяпти. Энг муҳими мижозлар ўртасида банкнинг обрўйи ошиб, уларнинг сони ҳам ортиб бормоқда. «Ғаллабанк»нинг Самарқанд вилояти бўлимида бўлганимизда бунга яна бир бор ишонч ҳосил қилдик. Қуйида амалга оширилаётган ишлар, бўлимнинг вилоят иқтисодиётидаги ўрни, хизмат кўрсатиш даражасининг такомиллашиб бораётганлиги, мижозларга яратилаётган шарт-шароитлар, хуллас, амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг самараси тўғрисида ҳикоя қилинади.

Банк бўлими ғаллакорларга яқиндан ёрдам бериб, ҳосилдорликни ошириш, дон етиштиришни кўпайтиришга бевосита ҳисса қўшиб келмоқда. Бу борада албатта, ҳукумат қарорлари дастур вазифасини ўтамоқда. Вилоятда «Ғаллабанк» бўлими ташкил топгач, дон маҳсулотлари ишлаб чиқариш акционерлик жамияти таркибига кирувчи корхоналарнинг ҳисоб-китоб ишлари яхшиланди. Иш самарадорлиги ошди. Боиси, улар зарур бўлса ўз вақтида маблағ, кредитлар билан таъминланмоқда.

Шунингдек, жамоа ғаллачиликни ривожлантиришга ҳам салмоқли ҳисса қўшаяпти. Масалан, Вазирлар Маҳкамасининг шу йил январь ойида «1996 йилда бошоқли экинлар дони етиштириш ва харид қилиш ҳажмлари тўғрисида»ги қарори қабул қилинганди. Унга мувофиқ ғалла етиштирувчи хўжаликларга жорий йилги ҳосил учун 10 февралгача харид нархларининг камида 10 фоизи миқдорида аванс билан бериш кўзда тутилганди. Дастлаб 17 миллион 700 минг сўм берилди. Кейинчалик ажратилган маблағни ҳам қўшиб ҳисоблаганда бу рақам жами 468 миллион 185 минг сўмни ташкил қилди. Бундан ташқари бу йилги тайёрланган ғалла учун 196 миллион сўм пул кредити берилди. Хуллас, қарорда кўрсатилган миқдордаги маблағ ва зарур кредитларнинг ҳаммаси ажратилди.

Бу йил хўжаликларнинг етиштирган ғалласи учун ҳозиргача тўла ҳисоб-китоб қилиб бўлинди. Бу табиийки, одамларнинг тармоққа манфаатдорлигини оширади. Иш унумдорлигининг ортишига ижобий таъсир қилади. Шунингдек, келгуси йил ҳосилига пухта замин яратишга ёрдам беради.

Вилоят бўлими асосан вилоят дон маҳсулотлари ҳиссадорлик жамиятига кирувчи корхона ва ташкилотларга хизмат қилади. Банк ташкил топганда дастлаб тўртта мижоз иш бошлаган бўлса, бугунги кунга келиб уларнинг сони 62 тага етди. Мижозларнинг айримлари халқ хўжалигининг турли тармоқларига мансубдир. Масалан, улар орасида ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида вужудга келаётган хусусий ва мулкчиликнинг турли кўринишидаги жамоалар ҳам бор.

Мижозларни қабул қилишда асосан уларнинг иқтисодий аҳволига эътибор берилаяпти. Хизмат кўрсатиш даражасининг ошиб бораётганлиги, тўловлар замонавий компьютерлар ёрдамида локаль тизими ёрдамида узатилиб, узоғи билан икки-уч кунда жўнатилган манзилга етиб бораётганлиги мижозлар сонининг ошишига сабаб бўлмоқда. Бирон бир корхона ёки ташкилот мижоз бўлишни сўраб ариза берса, жамоа дастлаб банк ходимлари томонидан батафсил ўрганиб чиқилади. Агар қўйилган талабларга тўла жавоб берсагина мижозликка қабул қилиниши мумкин. Бу ерда уларнинг сонига эмас, сифатига эътибор берилмоқда.

Берилаётган кредитларнинг фоиз миқдори йилдан-йилга камайиб бораётганлигини кўриш мумкин. Масалан, ўтган йили бу кўрсаткич 30 фоизга тенг бўлган бўлса, жорий йилда мазкур рақамнинг 10 фоиз бўлиши кўзда тутилмоқда. Лекин шу билан бирга кредитларнинг миқдори ортиб бормоқда.

Банк бошқарувчиси Мамашариф Сувонович Ҳасановнинг таъкидлашича, кредитлар асосан дон маҳсулотларини қайта ишлаш корхоналари иқтисодиётини мустаҳкамлаш, уларнинг техникасини янгилаш, маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш, бир сўз билан айтганда аҳолини сифатли ва мазали нон маҳсулотлари билан таъминлаш каби хайрли мақсадлар учун ажратилаяпти. Шу билан бирга уларга берилаётган кредитлар имтиёзли бўлиши учун барча чора-тадбирлар кўрилаяпти. Натижада аҳолининг бу маҳсулотларга бўлган талаби қондирилмоқда.

Мижозларнинг дебидитор-кредитор қарзларни камайтиришда ҳам ижобий натижаларга эришилмоқда. Ўтган йилдан бошлаб банкда ҳар ойда ягона молия кунлари ўтказила бошлаган эди. Бунда мижозларнинг дебитор-кредитор қарзлари аниқланиб, уларга буни тугатиш учун зарур маслаҳат ва кўрсатмалар берилди. Бултур 750 миллион сўм миқдорида шундай қарзларнинг камайтирилишига эришилган бўлса, жорий йилнинг ўтган саккиз ойи мобайнида 365 миллион сўм миқдорида шундай қарзларга ечим топилди. Айни пайтда ягона молия кунлари ҳар ҳафтанинг чоршанба кунлари бўлиб ўтмоқда. Боиси бундай кунларни ўтказишнинг самараси катта бўлаяпти.

Бундай кўрилаётган чора-тадбирлар натижасида корхоналарнинг молиявий аҳволи яхшиланиб, табиийки, бу вилоят иқтисодиётининг барқарорлашига ҳам маълум ҳисса қўшаяпти. Шунингдек, банкда қимматбаҳо қоғозлар билан ишлашга ҳам алоҳида эътибор берилаяпти. Қоғозларнинг халқ хўжалигидаги фойдаси, иқтисодиётда тутган ўрни мижозларга тушунтирилмоқда. Жорий йилнинг август-сентябрь ойларида тўлов воситасини ўтайдиган 138 миллион сўмлик вексел тарқатилди.

Банкда пул жўнатиш, мижозларга хизмат кўрсатиш, ҳисоб-китоб ишларини олиб бориш, хуллас, барча жараёнлар замонавий компьютерлар ёрдамида амалга оширилади. Бу ерга ташриф буюрган ҳар бир мижозга замон талаблари даражасида хизмат кўрсатишга ҳаракат қилинмоқда.

Кейинги вақтда республикада бўлгани каби вилоятда ҳам ғаллачиликка алоҳида эътибор берилмоқда. Кўпгина туманлар мазкур тармоққа ихтисослаштирилаяпти. Натижада бу борада бой тажриба тўпланмоқда. Шу билан бирга майдонлар ҳосилдорлиги ошиб бораяпти. Шунингдек, ғаллачиликка ихтисослашган хўжаликлар сони ҳам кўпайиб бормоқда. Хуллас, тармоқ асосий соҳалардан бирига айланаяпти. Бундай режалар ҳисобга олиниб, банк келгусида дон етиштирувчи хўжаликларга ҳам молиявий хизмат кўрсатишни режалаштирмоқда.

Яқинда банкнинг янги замонавий биноси ишга тушади. Айни пайтда бинода охирги пардозлаш ишлари олиб борилмоқда. У ишга тушгач, мижозларга янада кўпгина қулайликлар яратилади. Хизмат кўрсатиш маданияти бирмунча ошади. Шунда мижозлар сони ҳам ошиб, 300 мижозга хизмат кўрсатиш имконияти туғилади. Шу билан бирга уларга жаҳон талаблари даражасида хизмат кўрсатиш шароити ҳам вужудга келади.

— Республикамизда олиб борилаётган ғалла мустақиллигига самарқандлик деҳқонлар ҳам муносиб ҳисса қўшиш учун бор имкониятларини ишга солмоқдалар, — дейди банк бошқарувчиси Мамашариф Ҳасанов. — Бу борада бир қатор туманларда ишлар яхши йўлга қўйилган. Уларда ҳосилдорлик ошиб, йилдан-йилга дон етиштириш кўпайиб бормоқда. Масалан, Самарқанд, Оқдарё, Жомбой, Тойлоқ туманларини шулар жумласига киритиш мумкин. Бу табиийки, донни қайта ишлаш корхоналарини йил давомида етарлича маҳсулот билан таъминлашда ёрдам беради. Айни пайтда аҳолига нон ва нон маҳсулотлари билан етказиб беришда узилиш бўлмаяпти. Жамоамиз бу хайрли юмушда ўзининг муносиб ҳиссаси борлигидан фахрланади.

Дарҳақиқат, банкда ижобий ишлар амалга оширилмоқда. Энг муҳими кўрсатилаётган хизмат, яратилган шарт-шароитдан мижозлар мамнун. Шу билан бирга мазкур молиявий муассасанинг вилоятдаги бошқа банклар орасида обрўси ошиб бормоқда. Бундай ишончга сазовор бўлишнинг ўзи бўлмайди, албатта. «Ғаллабанк»нинг Самарқанд вилояти бўлими жамоаси ўзининг фидокорона меҳнати, изланишлари, иш юритишдаги янги-янги усулларни жорий этаётганлиги, хуллас, банк тизимидаги ислоҳотларни изчил жорий этаётганлиги боис бунга эришди дейиш мумкин.

Ҳ. КАРИМОВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

ОЛТИ БАРОБАР АРЗОН

Д. И. БАНИЧКИН,
«Улуғбек-Прецизион» Ўзбекистон Россия қўшма корхонаси бош муҳандиси

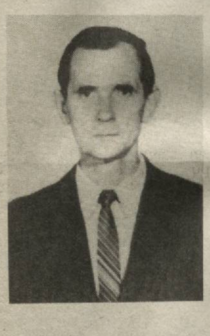

«ТашОР» ҳудудида фаолият кўрсатиб келаётган Ўзбекистон Россия «Улуғбек-Прецизион» қўшма корхонасида ишлаб чиқарилаётган ёнилғи аппаратураларининг республикамиз қишлоқ хўжалиги негизида муносиб ўрни бор. Дала тракторларининг юраги бўлмиш двигателларга, «Камаз» автомашиналари моторига ўрнатилган КС-15, УТН-5 УТН-5 маркали ёнилғи аппаратураси, А-01, НД-21 типидаги плунжерлар биз тайёрлаб бераётган маҳсулотлар жумласидандир. Бу зарур асбоб ва эҳтиёт қисмлар илгарилари Ногинск шаҳридаги ёнилғи аппаратуралари заводидан келтириларди. Ўзаро иқтисодий алоқалар издан чиқгач, четдан эҳтиёт қисмлар келтириш камайиб кетди. Ёнилғи аппаратураларига бўлган талаб эса ҳамон юқорилигича қолди. Узоқ йиллар давомида шаклланган яхши қўшничилик алоқаларининг осонгина йўқ бўлиб кетишини томонлар истамасдилар. Ногинскликларга маҳсулот сотиш учун бозор, ўзбекистонликларга хўжалик юритиш учун эҳтиёт қисмлар керак. Ўртадаги манфаатларнинг муштараклиги юзага келган қийинчиликларни бартараф этишда асқотди. Томонлар ёнилғи аппаратларини тайёрлашга ихтисослашган Ўзбекистон — Россия қўшма корхонасини очишга келишиб олдилар, «Ташор» жамияти билан Ногинск ёнилғи аппаратлари заводи бу янги корхонанинг таъсисчилари бўлдилар. Жадал ишга киришилди. 1995 йил ёзида Низом фонди 231317 АҚШ долларига тенг Ўзбекистон — Россия «Улуғбек-Прецизион» қўшма корхонаси ишга туширилди. Янги корхона бир йилда 23 миллион сўмлик маҳсулот — дизель ёнилғиси аппаратураларини тайёрлайди, уларнинг эҳтиёт қисмларини таъмирлаш қувватига эга.

Ёнилғи аппаратураларини ишлаб чиқариш хийла мураккаб жараён. У қунтли меҳнат, малака талаб қилади. Янги маҳсулотни ясаш, унинг деталларига ишлов бериш чоғи миллиметрларда эмас, микро-макро метрларгача аниқлик билан ўлчаб ишлашга тўғри келади. Корхонамизда ишлаб, ўқиб мутахассис бўлиб етишган кадрлар бу нозик вазифани муваффақиятли уддасидан чиқишмоқда. Цехимизда 80 нафардан зиёд ишчи меҳнат қилади. Уларнинг ҳар бири билим малака орттирган етук ишчи. Ўттиз йилдан бери корхонада меҳнат қилиб, ўз соҳасининг инженери даражасига етган тажрибакор уста Шафоатжон Амиров цех ишчиларига бош-қош.

Яқинда Ногинск шаҳридан мутахассислар корхонамизга ташриф буюриб, биз тайёрлаган маҳсулотларни синчиклаб кўздан кечиришди. Ишлаб чиқариш жараёни билан танишдилар. Устозларимиз мамнунлик изҳор этишди. Маҳсулотларимизни юқори сифатли тайёрланганлигини алоҳида эътироф этишди. Цехимиз жамоасининг тезкорлигига, маҳоратига қойил қолдилар.

Яна шуни такидлашим керакки, «Улуғбек-Прецизион» қўшма корхонасида тайёрланаётган бу маҳсулотлар хизмат муддати узоқ, Ногинск шаҳридан келтирилган ёнилғи аппаратураларига қараганда пишиқ, нархи олти баравар арзонга тушмоқда. Ўзбекистон қишлоқ хўжалигининг ушбу ёнилғи аппаратураларига бўлган эҳтиёжини тўла қондириб, ортиб қолган маҳсулотларни сотиш учун ташқи бозор излаяпмиз.

Тоққа чиққан одам чўққига кўтарилишни орзу қилади дейдилар. Қўшма корхонанинг инженер-техник ходимлари, ишбилармонлари ушбу эришилган марра билан чекланиб қолмоқчи эмаслар. Жамоамиз мудом изланишда. Шу кунларда биз маҳсулот турини ва ҳажмини кўпайтириш, сифатини жаҳон стандарти даражасига тенглаштириш учун кунт билан меҳнат қиляпмиз. Айни чоғда янги маҳсулотлар ишлаб чиқаришни ўзлаштириш, янги ишчи ўринлари яратиш, қўшма корхонанинг ишлаб чиқариш қувватини ошириш борасида изланишлар олиб бораяпмиз. Корхонамиз цехлари изланиш ва яратиш учун ижод майдончаси бўлиб хизмат қилмоқда. Олдинда янги уфқлар, имкониятлар жамол кўрсатмоқда. Асакадаги Ўзбекистон Жанубий Корея қўшма корхонаси ишлаб чиқараётган автомашиналарга зарур бўладиган эҳтиёт қисмларнинг баъзи турларини ясаб чиқаришни ўзлаштириш тараддудини кўраяпмиз. Бу каби олийжаноб режаларимизнинг амалий рўёби учун кўп нарса, жумладан хорижий асбоб-ускуналар, замонавий дастгоҳлар сотиб олишимиз керак. Уларни харид қилиш учун маблағ керак. Кўриниб турибдики, муаммоларимиз ҳам йўқ эмас. Лекин бу қийинчиликларнинг ўткинчи эканлигига ишонамиз. Вақт қишлоқда давом этаётган ислоҳотларнинг фойдасига ишлаяпти. Қишлоқ хўжалиги ривожланиб, юксалиб, қад ростлагани сари муаммоларимиз ечими ҳам осонлашаверади. Биз бунга аминмиз.

Суҳбатдош:
Б. ҚАҲҲОРОВ.

Жондор туманидаги Амир Темур номли наслчилик хўжалиги 4-фермасининг бош чўпони Замон Жўраев асл фидойилардан бири. У ўттиз йилдан бери касбини эъзозлаб келмоқда. Айни кунларда фидокор 500 бошдан зиёд қўйни меҳр билан парваришлаяпти. Кўкламда ҳар 100 совлиқдан 105 тадан қўзи олишга эришди. Фермада қиш мавсумига пухта тайёргарлик кўрилмоқда.
СУРАТДА: тажрибали чўпон Замон Жўраев.

Ҳ. ҚУРБОНОВ олган сурат.

НЕМИС КОМБАЙНИ ОРОЛБЎЙИДА

Германиянинг «Класс» фирмасида ишлаб чиқарилган 16 та комбайн Қорақалпоғистонга етиб келди. Жаҳоннинг деярли барча шоли етиштирувчи мамлакатларида машҳур бўлган бу машиналар шоличиликка ихтисослашган хўжаликлар ихтиёрига берилди. Комбайнларнинг самарали ишлашини таъминлашда бир гуруҳ немис мутахассислари қорақалпоғистонлик механизаторларга амалий ёрдам беради. Комбайнларни таъмирлаш ва профилактика ишларини амалга ошириш учун техник хизмат маркази ҳам очилди.

(ЎзА)

ҒАЛЛА ЭКИШ ҚИЗҒИН

Қуйи Чирчиқ туманидаги «Дўстлик» жамоа хўжалигида кузги ғалла экиш қизғин бормоқда. Техника, имкониятлардан яхши фойдаланилаётганлиги туфайли иш суръати ошяпти.

СУРАТДА: ғўза қатор ораларига ғалла экилаётган пайт.

Ҳ. АВВАЛОВ олган сурат.

ИМКОНИЯТ ИШГА СОЛИНМОҚДА

Нон ризқ-рўзимиз, дастурхонимиз кўрки, ҳаётимиз манбаидир. Шу боисдан ҳам кейинги йилларда мамлакатимизда дон етиштиришни кўпайтиришга жиддий эътибор берилаётир. Ғалла майдонлари кенгайтирилаяпти.

Бу долзарб вазифага Чортоқ туманидаги Навоий номли жамоа хўжалиги деҳқонлари ҳам алоҳида аҳамият қаратишган. Ғаллакорлар кузда 600 гектар майдонга уруғ ташлашни режалаштиришган эди. Бу юмушни сифатли адо этиш учун 34 кишидан иборат учта гуруҳ тузилган. Улар мазкур тадбирни илғорлар тажрибаси ва агротехника қоидаларига амал қилган ҳолда олиб боришаяпти.

Айниқса, бу борада Жамолиддин Эргашев, Акрамжон Мирзаакбаров сингари механизаторлар ғайрати таҳсинга лойиқ. Хўжалик деҳқонлари кунига 45-50 гектар майдонга уруғликни сифатли экишга эришяптилар. Дон сепилган майдонлар оби-ҳаётга қондирилиб, ўғитлантириляпти. Мақсад, совуқ тушгунга қадар бақувват кўчатлар ҳосил қилиш.

— Ғаллакорларимиз мавсумни муваффақиятли якунлаш учун бутун куч ва имкониятни ишга солмоқдалар, —дейди хўжалик бошқаруви раиси Муталжон Раҳматов. — Насиб этса келгуси йилда мўл ҳосил оламиз.

Эркин ТЎЛАГАНОВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

ҚИСҚА ХАБАРЛАР

● «ҚЎҚОННОН» жамоаси тизимида хамиртуруш ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Бу ерда Австриянинг «Финкс» фирмаси дастгоҳлари ёрдамида ҳар кеча-кундузда 4 минг килограмм маҳсулот тайёрланади. Янги корхонада барча ишларни машиналар бажаради. Илгари бу маҳсулот четдан келтирилар эди. Эндиликда эса бутун Фарғона водийси вилоятларидаги барча нон заводлари ва хусусий корхоналарга хамиртуруш шу ердан етказиб берилади.

● ХЎЖАЛИК моллари билан савдо қилувчи вилоят базасининг Андижондаги «Биллур» дўконида «ЎзДЭУавто автомашиналари сотиладиган бўлди. Ҳозирдаёқ 30 га яқин «Дамас» ва «Тико» автомобиллари харид қилинди. Барча зарур ҳужжатлар шу ернинг ўзида расмийлаштирилмоқда.

● «АНДИЖОН» агрофирмаси консерва заводида жаҳон бозори талабларига мос янги маҳсулот ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Мева ва узум шарбати 250 граммли махсус пакетларда савдога чиқарилди. Корхона хорижга маҳсулот сотишдан тушган валютага Кореянинг машҳур «Донхо» фирмасидан шарбат тайёрлаш ва қуйиш линиясини сотиб олди. Зарур целлофан пакетлар ва шарбат ичиш учун мўлжалланган найчаларни ҳам шу фирма етказиб беради. Ҳозир янги цехда ҳар куни 20 минг пакет шарбат чиқарилмоқди.

«ГУЛИСТОН» туманидаги «Қизил тонг» жамоа хўжалигига қарашли Қўйботкан қишлоғи аҳолисининг орзуси ушалди: бу ерга табиий газ етиб келди. Қишлоқ инфраструктурасини ривожлантириш дастурига мувофиқ қисқа муддатда газ қувурлари тортилиб, пайвандлаш ишлари бажарилди.

Президентимиз- маънавиятимизнинг бош ҳомийси

Мустақиллигимизнинг беш йиллиги тантаналари берган хушнудлик қалбимиздан ҳали тарқалмай, янги тантаналар — маънавият байрами кунлари бошланди. Вазирлар Маҳкамасининг бу борада чиқарган қарорлари юртдошларимиз қувончига-кувонч қўшди. Мухбиримиз «Олтин мерос» халқаро хайрия жамғармасида ана шу қарорлар ижроси айни чоғда қай тарзда бажарилаётгани хусусида суҳбатлашди.

Худойберди ТЎХТАБОЕВ,
«Олтин мерос» халқаро хайрия жамғармасининг раиси

ЎТМИШНИНГ МУЛКИ, БУГУННИНГ БОЙЛИГИ

— Маънавият инсониятнинг ақлий оламини, унинг онгли ва ижодий фаолиятининг мазмун-мазмунини ташкил этади. Инсон жисмоний ва руҳий қисмлардан таркиб топган. Унинг руҳияти ҳам у яшаётган жамиятга қараб шаклланади. Маънавиятнинг шаклланиши, бойиб бориши асосан болаликдан бошланади. Инсоннинг ахлоқ-одоби, характери, онгининг ўсуви, ҳамма-ҳаммаси шу маънавият ташкил қиладиган тарбияга боғлиқ. Мустақиллигимиз туфайли юртдошларимиз қалбида янгича онг ва дунёқараш, янгича эътиқод юзага келяпти. Ана шу нурли жараёнда миллий қадриятларнинг аҳамияти беҳад каттадир. Узоқ йиллар адабиётимизни ҳам бой-феодал адабиёти деб, камситишди. Миллатни улуғлайдиган, авлод-аждодларнинг руҳини берадиган муқаддас урфу одатларимизни эскилик сарқитига чиқаришди. Бу ачинарли ҳол эди. Энг ашаддийси Соҳибқирон Амир Темур, Заҳириддин Муҳаммад Бобур каби саркардаларимизни босқинчи деб эълон қилишди. Ҳатто дунё маънавиятини юксак-юксакларга кўтарган IX, X. XI асрларда яшаб ижод қилган алломаларимиз Аҳмад Фарғоний, Абу Носир Форобий, Муҳаммад Хоразмий. Ал Беруний каби буюкларимиз таълимотини чуқурроқ ўрганишга йўл бермадилар. Ваҳоланки, улуғ боболаримиз Оврўпо тараққиётининг тезлашувига сабабчи бўлган эдилар. Қолаверса, узоқ йиллар мустамлакачилик зулми остида қолиб, миллатимизнинг фахри ва ифтихори бўлган ноёб қадриятларимиз дунё бўйлаб сотилиб кетди. Биз эса олтин меросимиздан айрилиб қолавердик. Яхшики, Ўзбекистон истиқлолга эришди. Давлатимиз раҳбариятига миллат учун ёниб куйиб ишлайдиган ватанпарварлар сайланди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг ушбу йилнинг 9 сентябрдаги ва 27 сентябрдаги қарорларида маънавиятимизни миллий асосда бойитишдаги қадриятларга катта эътибор берилди. Шу муносабат билан «Истеъдод», «Ижодкор». Маданият жамғармаси, Миллий ва ижтимоий барқарорлик жамғармаси, «Ёдгорлик» жамияти бирлашиб бошлаган фаолияти кенг ривож топди. «Олтин мерос» халқаро хайрия жамғармаси қошида узоқ ўтмишда истеъдодли ва қобилиятли юртдошларимиз яратган ва бугун яратаётган нодир қадриятларни йиғиб, улар асосида миллий музей ва кутубхона ташкил қилиш ҳаракати аллақачон бошлаб юборилган. Шунингдек, мамлакат ҳудудида ва чет элларда сақланаётган ноёб қўлёзмалар, маданий-тарихий ёдгорликлар, ҳунармандчилик, халқ амалий санъати ва оғзаки ижод намуналари, санъат ва бадиий асарлар, театр, мусиқа, рақс ва ашулачилик санъати дурдоналари, нумизматка ашёлари, қадимги давлатчиликка оид ҳужжатлар, давлат ва маданият арбобларининг ёзишмалари хуллас, маънавиятнинг ранг-баранг кўринишларини рўйхатга оламиз, илмий таҳлил қиламиз. Шулар асосида миллатимиз буюклигини дунёга танитиб борамиз. Ана шу мақсадда «Олтин мерос» саккиз йўналишда иш бошлади. Мамлакат ташқарисига ва ичкарисига экспедициялар уюштириляпти. Қадриятларимизни улуғлаш ва тарғиб қилиш мақсадида вакилларимиз Норвегия, АҚШ, Туркия мамлакатларида бўлиб қайтишди. Тез орада мамлакат ичкарисига ҳам иккита экспедиция — биринчи экспедиция профессор Фозила Сулаймонова раҳбарлигида Фарғонага жўнаса, иккинчи экспедиция доцент Абдуғаффур Расулов бошчилигида Қашқадарё ва Сурхондарё вилоятларига боради. Улар қадимий қўлёзмалар, нодир асарлар, халқ оғзаки ижодини кенг ўрганишга сафарбар этилган. Қолаверса, айрим ноёб хилларини сотиб олиб, умумбашарий қадриятларни бойитиш мақсадида аҳоли билан суҳбатлар ўтказишади.

Қадриятлар фақат ўтмишнинг мулки эмас, улар бугунги кунимизнинг ҳам бойлиги ва хазинасидир. Дунёқарашимиздаги янги ўзгаришлар ҳам маънавиятимиз сарчашмасини тўлдиради.

«XX аср ўзбек алломалари» рукни остида шу ўтиб бораётган асрда Ўзбекистон фанига, маданиятига, унинг миллийлигини сақлаб қолишга ҳисса қўшган Ўзбекистон халқ ёзувчиси Комил Яшин. Халқ артистлари Ҳалима Носирова ва Сора Эшонтўраева, истеъдодли олимлар Муҳаммаджон Комилов, Васил Қобулов ва Иброҳим Ҳамробоевлар сингари юртдошларимиз ҳаёти ҳақида қисқа-қисқа кинофильмлар тайёрлашга киришдик. Мақсадимиз бошланган улуғвор ҳаракатларни умумхалқ ҳаракатига айлантирмоқликдан иборат. Қолаерса, ўтмиш ва бугунги кун қадриятларини йиғиш, асраш ва келажак авлодга етказишнинг зарурлиги ҳақида кенг маънода тарғибот ишларини бошлаб юбориш. Шу мақсадда газета, радио ва телевидениеда махсус рукнлар остида мақолалар чоп этиляпти, эшиттиришлар олиб борилаяпти.

Юртбошимиз бизни улуғвор ишларга руҳлантириб, буюк давлат қуриш йўлида шахсан ташаббус кўрсатиб, фидойилик билан тиним билмай меҳнат қилаяпти. Ва бу шарафли ишлар эвазига Ўзбекистонни жаҳон танияпти. Мустақил мамлакатимиз тараққиёти учун янги-янги имконлар пайдо бўлаётир. Мана шу улуғ мақсад йўлида бугун ҳаммамиз она-Ватан учун астойдил меҳнат қилишга бурчлимиз.

«Олтин мерос» жамғармаси буюк аждодларимизнинг асрлар давомида яратган бебаҳо маданий-маърифий меросини кўз қорачиғидай асраб-авайлашга, келгуси авлодларга ёдгорлик қилиб қолдиришга, халқимизнинг умуминсоний қадриятлар хазинасига қўшган улкан ҳиссасини бутун дунёга қайта танитишга, уни кенг тарғиб этишга, истеъдодли ёшларни танлаб, уларнинг ижодий камолотига моддий ва маънавий ҳомийлик қилишга масъулдир. Чунки бу хайрли ишлар натижаси истиқлол йўлидан дадил бораётган мамлакатимиз равнақи билан чамбарчас боғлиқдир.

Суҳбатдош: Давлатмурод САЪДУЛЛАЕВ.

Маданият жабҳасида

ИСТИҚЛОЛГА ТАЛПИНГАН ЮРАК

Паркент туман маданият уйида таниқли давлат арбоби Файзулла Хўжаев таваллудининг 100 йиллигига бағишланган «Истиқлолга талпинган юрак» деб номланган театрлаштирилган томоша мухлислар ҳукмига ҳавола этилди. Маданият уй ходимлари Муҳаррам Пўлатова, Насиба Нишонова, Гулзаҳро Эрматовалар Файзулла Хўжаевнинг халқ бахти, миллат саодати, ватан равнақи йўлидаги фаолиятини қизиқарли тарзда тасвирлаб бердилар.

«Паркент гуллари» ансамблининг хонанда ва созандалари томошани янада жозибали чиқишида ўзларининг дилрабо куй ва қўшиқлари, дилбар рақслари билан муносиб ҳисса қўшдилар.

ҚИЗИҚАРЛИ ТАДБИР

Зангиота туман кутубхонасида «Темур салтанати» деб номланган адабий мусиқий дастур ўтказилди. Наргизхон Исмоилова сценарийси асосида яратилган ушбу тадбирда халқимиз тарихининг порлоқ лаҳзалари ўз аксини топиши билан бирга соҳибқирон Амир Темурнинг улкан салоҳияти, унинг Мовароуннаҳр салтанатини барпо этиш ва ривожлантиришга қўшган ҳиссаси акс эттан.

Булунғур туманида мактаб бинолари қурилиб, таълим-тарбия ишлари такомиллаштирилмоқда. Айниқса янги ўқув йилида фаолиятини бошлаган Ҳ. Йўлдошев номли таянч мактабида ўқувчиларнинг яйраб ўқишлари, дам олишлари, чиниқишлари учун барча шарт-шароитлар яратилган. Билимдон устозлар ҳамиша ёшлар хизматида.

СУРАТДА: лотин тили ўқитувчиси Нодира Улуғова 2-синф ўқувчилари билан машғулот пайтида.

Т. ДАВЛАТОВ олган сурат.

Ҳар тўғрида

ЖИРАФА ВА МУШУК

Баланд бўйли ва узун оёқли жирафани кўрган киши уни ҳайвонлар ичида энг чопқири деб ўйлаши мумкин. Ҳолбуки, унинг тезлиги соатига 50 чақиримдан ошмайди. Бошқача айтганда, хонаки мушук билан баравар югуради. Ҳайвонлар ичида энг чопқири гепард бўлиб, у соатига 100 километр тезликда югура олади.

ЙЎҚОЛИШ ХАВФИ

Шу кунларда Италиянинг дала ва ўрмонларида 80 мингдан кўпроқ ёввойилашган итлар санқиб юрибди. Улар галаси бўриларга таҳдид солмоқда. Чунки ёввойилашган итлар тез кўпайиб, бўриларга яшашга жой қолдирмаяпти. Лекин Италия биологларининг таъкидлашича, энг ёмони шундаки, мавжуд шароитда бўриларнинг итлар билан урчиши бўриларнинг йўқолиб кетишига олиб келиши мумкин.

М. МАХМУТОВ тайёрлади.

СОВРИН ЭГАСИ АНИҚЛАНДИ

Тошкент қишлоқ хўжалиги машинасозлиги корхонаси ўйингоҳида соҳибқирон Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига бағишлаб ўтказилган футбол мусобақаси ниҳоясига етди.

Жамоалар асосан ишчи ёшлардан тузилган бўлиб, саккизта цех вакиллари икки гуруҳга бўлинган ҳолда баҳс юритишди. Сўнгги босқичга йўлланма олган 3- ва 6-цех жамоалари ўзаро куч синашди. Кескин курашлар остида ўтган ўшбу мусобақада 3-цех жамоаси 2:0 ҳисобида зафар қучиб, 5 минг сўм пул мукофоти ва кубокни қўлга киритди. Иккинчи ўринни олган 6-цех жамоасига эса 3 минг сўм пул мукофоти топширилди.

— Жамоамиз чилангар, мухандис, тракторчи, пармаловчи, хуллас ишчи ёшлардан иборат — дейди 3-цех ишчилар қўмитаси раиси Валентин Иванович Бабильёв. — Энг асосийси жамоамиз аҳил. Корхонамиз маъмурияти ва касаба уюшма қўмитамиз раиси Мирсовул Миркомиловнинг ташаббуси билан ҳар йили мусобақалар ўтказиб турилади. Жамоа ҳисобида ҳам бир неча бор шаҳар кубоги ва эсдалик совғаларини қўлга киритганмиз.

Ш. АБДУЛЛАЕВ.

ЯШАШ ЗАВҚИ, ҲАЁТ ЛАЗЗАТИДАН КИМ БАҲРАМАНД, КИМ МАҲРУМ?

Ўзини бирор нарсадан тийиш, чеклашни баъзи бировлар яшашнинг маъносига зид ҳисоблашади. Гоҳида улар дангалига: «Емасак, ичмасак, кайф-сафо қилмасак, бу дунёда нега яшаймиз ўзи?» дейишади.

Тасаввурлар тўғри-нотўғри эканини эса амалиёт кўрсатади. Шу боис амалиётга мурожаат қилайлик.

Тадқиқотчилар, инсон фарзанди яхши еб-ичишга, кийинишга, кайф-сафога интилиши бежиз бўлмаса керак, деган фикрда аҳолининг турли табақалари орасида: «Ўзингизни бахтли сезасизми?» деган савол бўйича сўров ўтказишди. Оддий мантиқдан келиб чиқадиган бўлсак, шубҳасиз, энг бадавлат кишилар ўртасида ўзини бахтиёр санайдиганлар кўпроқ бўлиши керак эди, лекин амалда бунинг тескариси юз берди. Ҳеч нимадан муҳтожлик сезмайдиган, егани олдида, емагани ортида бўлган, ўз самолёти, қайиқ, кемалари ва ҳоказо каби мол-мулкка эга бўлган, ҳашаматли кошоналарда истиқомат қилувчи кимсалар ўртасида ўзини бахтли ҳис этадиганлар 30 фоизга ҳам етмас экан. Ўртаҳол фуқаролар ичида бу кўрсаткич 60 фоиздан кўпроқ бўлса, ночор кун кечирадиганлар ўртасида 12-15 фоиз атрофида.

Бу сўров нимадан далолат беради? Шунданки, катта бойлик, мол-мулк, хоҳлаганча еб-ичиш, кийиниш, кайф-сафо қилиш бахт-саодатга гаров бўла олмайди, шод-хуррам яшашга кафолат бермайди. Бинобарин, жонини жабборга топшириб бу нарсаларга интилиш чанқоқни босиш мақсадида саробнинг кетидан қувишдек бесамара. Саробни кўзлаб йўл босган киши адашиб, муддаога ета олмаганидек, ортиқча бойлик, мол-мулк, яхши еб-ичиш, кийиниш, кайф-сафо қилишга ҳавас қўйган кимса ҳам пировард натижада умрини бесамара якунлайди.

Шунинг учун ҳам донишмандлар эзгу мақсадлар йўлида яшашга, яратувчанлик, бунёдкорлик ишлари билан банд бўлиб, эл-юртга, одамларга яхшилик келтиришга, нафс балосини, бачкана хоҳиш-майлларни жиловлашга даъват қилиб келишади.

Шубҳасиз, олижаноб туйғулар билан тўлиб-тошиб яшаш саодатнинг чўққисидир. Лекин бундай чўққини забт этишга барчанинг қурби келавермайди, имкони етавермайди. Аксарият ҳолда инсонлар оддий тирикчилик ташвишлари билан оввора бўлишларига тўғри келади. Айнан ушбу вазиятда мўлжални тўғри олиш ҳал қилувчи аҳамият касб этади.

Овқатланиш, кийиниш, еб-ичиш борасида йўлдан адашмаслик учун ҳар бир инсон эсини таниган онлардан бошлаб ўз ҳаёт йўлинигина эмас, балки муддатини ҳам имкони борича белгилаб олишга ҳаракат қилиши жоиз. Бу гап дастлаб қулоққа чалинганида ғалати эшитилиши табиийдир.

Зеро, пешонамизга битилганича муддат яшаймиз, холос, деган фикр кўпчилигимизнинг миямизга ўрнашиб қолган. Ҳар биримиз учун бу муддат қанча экани эса ёлғиз Тангри Таолога аёндир.

Келажакда нима бўлишини аниқ билмасак ҳам, қўл қовуштириб ўтириш бефойда иш эканини илғаб, қандайдир фаолият тури билан банд бўламиз, қандайдир тадбирларни амалга оширамиз. Шундай экан, нега умр борасида биз жиловни тақдирнинг қўлига тутқазиб, ўзимизни оддий томошабин ҳолига солиб қўйишимиз керак экан?!

Бу шунчаки хитоб эмас. Ушбу муаммони қандай ҳал қилишимизга кўп нарса боғлиқдир. Агар биз пешонага битилганини кўрамиз-да деб яшайдиган бўлсак, ҳеч қачон ҳаётда тўғри йўлни топа олмаймиз, яшашдан мақсад яхши еб-ичиш, кийиниш, кайф-сафо қилиб қолишдан иборатдир деган ақидага, нафс балосига, бачкана хоҳиш-

Маънавият олами

майллар қутқусига чек қўя олмаймиз. Негаки, ёруғ дунёдан қачон кўз юмушини билмаган инсонда ошкора ёки пинҳона тажовузкорлик туйғулари шаклланади, унда беихтиёр: «Имкони борида еб-ичиб, кийиниб, кайфсафо қилиб қолай» деган фикр уйғонади.

Айни шу хаёл билан қулай вазиятдан фойдаланиб ўғирлик, ташмачилик қиладиганлар, ўз амали, мансабига мол-мулк, бойлик, кайф-сафо манбаи деб қарайдиганлар, ҳар хил муттаҳамлак, фирибгарликлардан тоймайдиганлар, ҳатто жинояткорона хатти-ҳаракатлардан ўзини тия олмайдиган кимсалар ўзларини овутадилар.

Ҳолбуки, инсон ўзи учун муайян муддат умр кўришни ният қилса, ейиш, ичиш, кийиниш, бошқа ҳузур-ҳаловатлар муддаодан шунчаки воситага айланади. Негаки беихтиёр: «Мен кўзлаган муддат учун бу нарсалар керакми?» деган ҳақли савол туғилади.

Бу савол ҳаётга муносабатни тубдан ўзгартиришга, кўп нарсаларни, қадриятларни ўзингиз кўзлаган мақсад нуқтаи назаридан қайта кўриб чиқишга олиб келишига шубҳа йўқ. Чиндан ҳам нега инсон фарзанди 150 ёки 200 йил муддатни кўзлаб яшай бошлаши мумкин эмас?

Албатта, ҳеч ким бунга юз фоиз кафолат бера олмайди. Лекин шуниси аниқки, бундай мақсадни ўз олдига қўйган киши кўп жиҳатдан ютади. У хоҳлайдими-хоҳламайдими ўз нафсини тийишга мажбур бўлади, чунки ортиқча еб-ичиш турли хасталиклар уйғотади ва шу тариқа умрни қисқартиради. Иккинчидан, у жиноятkорона хатти-ҳаракатлардан сақланиши жоиз, акс ҳолда бир балога гирифтор бўлиши ёки умри қамоқхона, жазо ўташ масканларида зое бўлиши муқаррардир.

Учинчидан, у муайян кун тартибига риоя қилишга ўрганиши талаб этилади, негаки бетартиб, пала-партиш турмуш тарзи умрни узайтиришга хизмат қилмайди. Тўртинчидан, у асабини жиловлашга одатланиши керак. Сабаби, жиззаки, бўлар-бўлмасга пешонаси тиришадиган кимсалар умри эрта хазон бўлишига шубҳа йўқ.

Бешинчидан, у муросаю мадора йўлини тарк этмаслиги зарур, негаки ўзгалар билан жанжал, уриш, кўнгил қолишмачилик ҳолатида узоқ умр кўришга кўз тикиб бўлмайди. Олтинчидан, у табиатга, атроф-муҳитга эҳтиёткорона муносабатда бўлиши, бошқаларни ҳам шунга даъват этишига тўғри келади, чунки ҳаво, сув захиралари, заминни озми-кўпми мусаффо қилмасдан туриб узоқ яшаб бўлмайди.

Еттинчидан... саккизинчидан, деб яна талайгина шарт-шароитларни, узоқ умр кўриш нияти инсон маънавий-ахлоқий дунёсиад юзага кетирадиган фазилатларни санайвериш мумкин. Бу нимадан далолат беради?

Шунданки, узоқ умр кўриш муаммоси шунчаки кўпроқ муддат яшашга қаратилган тор масала эмас, балки инсонни камол топтириш, унинг билим савиясини ошириш, тасаввур доирасини кенгайтириш, ақл-заковатини пешлаш, тушунча ва ақидаларини чуқурлаштириш, зарарли одатларга чек қўйиш, хатти-ҳаракатлари, орзу истаклари, хоҳиш-майллари, интилишларини энг мақбул йўлга солишнинг қудратли воситасидир.

Бошқача айтганда, инсон ўзини узоқ умр кўришга сафарбар этиш орқалигина чинакамига камол топтириши, онгли мавжудот сифатида мисли кўрилмаган чўққига олиб чиқиши ва шу асосда ҳозир мавжуд аксарият маънавий-ахлоқий, ижтимоий-иқтисодий, атроф-муҳитга оид муаммоларни муваффақиятли бартараф этиши мумкин.

Тирикчилик, турмушнинг асл лаззатлари, ҳузур-ҳаловатлари ҳам, яшаш завқи, ҳаёт маъноси ҳам узоқ умр кўришга астойдил бел боғлаган кишиларгагина насиб этишига шубҳа йўқ. Шу нуқтаи назардан қараганда баъзилар сунъий ширинликларга учиб тотли асал таъмидан бебаҳра юрган болакайларга ўхшайдилар. Зеро, пок виждон билан сабр-қаноат асосида соғ-саломат, хотиржам, шод-хуррам, имкони борича узоқроқ яшашдан ҳам улуғ саодат борми?

«Емасак, ичмасак, кайф-сафо қилмасак, бу дунёда нега яшаймиз ўзи?» деган ақидага риоя қилувчи кимсалар эса, ўзларини қанчалик ҳаловат оғушида сезмасин, амалда гирдоб ичида чарх ураётган хасга ўхшайдилар: истаган лаҳзада гирдоб уларни ўз қаърига тортиб кетиши аён. Қайта қалқиб чиқишнинг эса ҳар доим имкони бўлавермайди.

Шу боис, қанча муддат умр кўрмайлик, гирдобдан ташқарида яшаган дуруст!

Шермуҳаммад ЙЎЛДОШ ЎҒЛИ.

ЧЕМПИОННИНГ МАҒЛУБИЯТИ

Мамлакатимизнинг тўрт карра чемпиони «Нефтчи» ўз унвонини сақлаб қолиш ниятида эканлиги сир эмас. Ғолиблик учун асосий даъвогар «Навбаҳор» билан орадаги фарқ саккиз-тўққиз очкони ташкил этган пайтлари ҳам фарғоналик чарм тўп усталари сабот билан таъқибни давом қилдиришиб, ўзаро беллашувдан сўнг наманганликларга деярли етиб олишганди. Зеро, уч очколик тафовутта бир ўйиндаёқ барҳам бериш мумкин эди.

Лекин 25-турда тескари ҳол содир бўлди. Собиқ пахтакорчи С. Доценко устозлигида аста-секин ўзини ўнглаб олаётган Самарқанд динамочилари «Нефтчи» жамоасини доғда қолдиришди. 15-минутда мезбонлардан Ҳамза Жабборов ҳисобни очган бўлса, яқинда ўз жонажон клубига қайтган Степан Атоян мувозанатни тиклади. Бироқ икки дақиқа ўтмай самарқандлик футболчи яна ўз командасини олдинга олиб чиқди.

Учрашувнинг иккинчи қисмида чемпионнинг мағлубиятдан қутулиш йўлидаги саъй-ҳаркатлари бесамара якунланиб, қимматли уч очко бой берилди. Энди «Навбаҳор» билан орадаги олти очколик фарқни бартараф этиш ниҳоятда мушкул бўлади. Чунки чемпионат тугашига бор-йўғи олти тур қолди. Бундан ташқари наманганликларнинг ўйин суръат шиддаткорона бўлиб, уларнинг беҳуда очко йўқотишларига кўз тикиш қийин.

Буни бронза учун даъвогарлик қилаётган «Нурафшон» билан учрашув яққол тасдиқлади. Мусабоев, Шацких, Тоғаев, ўйиннинг дастлабки 25 дақиқасида киритган уч тўп бухороликларга ҳеч қандай имконият қолдирмади ва «Навбаҳор»нинг олтин медаллар томон ташлаган навбатдаги далил қадами бўлди.

«Нурафшон»нинг мағлубияти Тошкент армиячиларига қўл келди. Тўғри, кейинги учрашувларда ўйинни қовушмаётган МҲСК футболчилари Термизда АСК жамоасига қарши тўп суриб, аввалига омадсизликка учрадилар. Ҳар ҳолда танаффусгача мезбонлар кичик ҳисобда олдинда боришарди. Лекин иккинчи таймда вазият кескин ўзгариб, пировард-натижада МҲСК 6:2 ҳисобида ғолиб чиқди. Бу ғалаба армиячиларга «Нурафшон»ни ортда қолдириб, учинчи поғонага кўтарилишларига имкон берди.

Афтидан, учинчи ўрин учун асосий баҳс ушбу икки команда ўртасида борса керак. Улардан тўрт-беш очко ортда келаётган «Дўстлик» ва «Пахтакор» назарий жиҳатдан муайян имкониятларга эга. Шу боис бўлса керак, «Пахтакор» ҳам, Тошкент вилояти футболчилари ҳам мазкур турда ўзгача жўшқинлик билан тўп суришди.

«Дўстлик» кучлилар сафида қолиш учун интилаётган Урганч динамочиларини 3:1 ҳисобида доғда қолдирган бўлса, «Пахтакор» қўшниси «Атласчи»ни мағлуб этди — 3:0. Қатор сабабларга кўра турнир жадвалининг қуйи

қисмига тушиб қолган «Сўғдиёна» ҳам «Янгиер»ни 4:2 ҳисобида ютиб, аҳволини ҳийла яхшилаб олди.

Йигирма олтинчи тур олдидан команларнинг мавқеи:

Жамоа	Ўйин	Очко
1. «Навбаҳор»	24	63
2. «Нефтчи»	24	57
3. МҲСК	24	49
4.«Нурафшон»	25	47
5. «Дўстлик»	25	43
6. «Пахтакор»	24	42
7. «Атласчи»	25	36
8.«Трактор»	25	35
9. «Янгиер»	25	29
10.«Наврўз»	25	29
11.«Динамо»(С)	25	27
12.«Сўғдиёна»	25	27
13. «Косонсой»	25	24
14.«Машъал»	25	22
15.«Динамо»(У)	25	18
16.АСК	25	16

Ш. АЛЛАМОВ.

«ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ»ГА ОБУНА БЎЛИНГ

Мустақил мамлакатимизнинг ижтимоий-иқтисодий, оммавий газетаси— «Қишлоқ ҳаёти» йигирма уч йилдан бери азамат пахтакорлар, ғаллакорлар, чорвадорлар, миришкор боғбонлар, агросаноат мажмуи барча соҳалари ходимларининг яқин ҳамроҳи, маслаҳатчиси, кўмакдоши ва таянчи бўлиб келмоқда. Илғорлар тажрибасини, фан-техника ютуқларини, жаҳон деҳқончилигида эришилаётган натижаларни тарғиб этиш, қишлоқдаги оддий заҳматкаш кишиларнинг яратувчилик меҳнатини, дунёқарашини, орзу-умидларини тўлақонли акс эттириш, тарихий қадриятлар, маънавият масалаларини ёритиш ижодий жамоамизнинг асосий йўналишлари ҳисобланади. Таҳририят 1997 йилда ҳам узоқ йиллар давомида шаклланган анъаналарни давом эттиришга, уларни янги-янги мавзулар билан бойитишга, истиқлол юртдошларимизга бераётган эркинликларни ва имкониятларни янада ёркин кўрсатишга азму қарор қилган.

АЗИЗ МУШТАРИЙЛАР!

Ўзбекистон Республикаси Алоқа вазирлиги тизимидаги Матбуот тарқатиш бўлинмаларида барча газета ва журналлар қаторида «Қишлоқ ҳаёти»га ҳам обуна расмийлаштирилмоқда. Газеталарга ўз вақтида обуна бўлсангиз, у мунтазам равишда хонадонингизга етказиб берилади. Обуна бўлиш чакана савдода харид қилишга нисбатан иқтисодий жиҳатдан фойдалилиги, қулайлиги билан алоҳида аҳамиятга эга.

Бу йил обуна баҳосини белгилашда табақалаштирилган усулдан фойдаланилди. Яъни Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларнинг ҳар бирида газета-журналларни ташиш, тарқатишда турлича миқдорда сарф-харажатлар кетиши ҳисобга олинди. Таҳририят, қоғоз, бўёқ ва бошқа босмахона харажатларига вилоят ҳамда туманлар ҳудудида ташиш, тарқатиш билан боғлиқ сарфиётлар қўшилган ҳолда якуний баҳо аниқланади.

Якка тартибда обуна бўлувчилар учун индекс — 64602. Хўжалик, корхона, ташкилотлар учун индекс — 64646.

«Тошвилмелиосувқурилиш» трестига қарашли 6-кўчма механизациялашган колонна тугатилади. Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой давомида қабул қилинади.

Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика институти томонидан 1996 йил 16 майда Жигастова Ольга Валентиновна номига берилган НВ 926251 рақамли йўқолган диплом бекор қилинади.

Бош муҳаррир Неъмат ЁҚУБОВ

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Расулмат ҲУСАНОВ, Мирзажон ИСЛОМОВ, Маҳмуд МИРЗАЕВ, Эркул ЗИКРИЁЕВ, Сиддиқжон МУҲАМЕДЖОНОВ, Мирғиёс ҚАЮМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Суннатилла САЙДАЛИЕВ, Обиджон ҒОФУРОВ (масъул котиб), Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ.

ҲОМИЙ: «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-ширкат қўмитаси

«Қишлоқ ҳаёти» — «Қишлоқ ҳақиқати» газетасининг вориси

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР, Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 33-16-27. Масъул котиб — 33-09-93. Деҳқончилик бўлими — 36-56-35, 36-54-51. Ижтимоий ҳаёт бўлими — 36-56-34. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими —36-56-36. Ахборот ва спорт бўлими — 36-54-54. Шикоят, хат ва маъмурий органлар бўлими — 36-54-52.

Рўйхатдан ўтиш тартиб рақами 6. Буюртма Г— 0565, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 19.30

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. 1 2 3 3 4 6.